

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Yritysmuodon valinta - Case: Idea Roof

Lehtimäki, Sofia

2015 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Leppävaara

Yritysmuodon valinta - Case: Idea Roof

Sofia Lehtimäki
Liiketalous
Opinnäytetyö
Elokuu, 2015

Lehtimäki, Sofia

Yritysmuodon valinta - Case: Idea Roof

Vuosi 2015

Sivumäärä 47

Opinnäytetyön tarkoituksena oli vertailla osakeyhtiötä ja osuuskuntaa keskenään ja selvittää kumpi yritysmuodoista sopii työn toimeksiantajalle, Idea Roofille, paremmin. Idea Roof on perusteilla oleva, yhteisyritystäjyyteen tähtäävä yritys, jonka tarkoitus on kerätä opiskelijoiden hyviä ja toteuttamiskelpoisia liikeideoita ja lähteä kehittämään niistä parhaita eteenpäin.

Aihe on ajankohtainen, sillä opiskelijoiden kiinnostus yhteisyritystäjyyteen on kasvanut ja opintojen ohella on alettu perustamaan monissa kouluissa opiskelijoiden omistamia yrityksiä. Vertailu näiden kahden yritysmuodon välillä on myös mielenkiintoista, sillä osuuskuntalaki uudistui vuonna 2014, mikä lähensi yhtiömuotoja toisiinsa. Eroja esiintyykin vain lähinnä niissä asioissa, jotka ovat molempien yhtiömuotojen toiminnan ja lain kannalta oleellisia. Aiheen valintaan vaikutti myös työskentely yrityksen palveluneuvojana ja halu kehittää opinnäytetyön avulla myös omaa ammatillista osaamista.

Opinnäytetyön tavoitteena oli ymmärtää yritysmuotojen erot ja miten ne vaikuttavat osaltaan Idea Roofin ja opiskelijan toimintaan yrityksessä. Työn teoriaosuudessa on käsitelty yritysmuotojen eroja osuuskuntalain ja osakeyhtiölain avulla. Tutkimus toteutettiin laadullisena tapaututkimuksena, jossa luotiin haastattelun avulla palvelupolku. Siinä voi nähdä, millainen matka yrittäjällä olisi, jos Idea Roof olisi osakeyhtiö tai vastaavasti osuuskuntamuotoinen. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna Osuuskunta X:n puheenjohtajalle. Molempia yritysmuotoja vertailtiin myös SWOT-analyysin avulla.

Tutkimuksessa selvisi, että vaikka yhtiömuodot ovat keskenään pitkälti samankaltaisia, korostuu molemmissa laissa yhtiömuodon toiminnan pääasiallinen tarkoitus. Tutkimuksen mukaan osuuskunta on parempi yritysmuoto Idea Roofille yhteisyritystäjyyden näkökulmasta. Osuuskunta on demokraattinen jäsenten omistama ja hallitsema yritys, jonka arvot antavat hyvän pohjan yhdessä yrittämiseen. Toiminta on myös hyvin räätälöitävissä jäsenten tavoitteiden kannalta sopivaksi. Lisäksi yritykseen mukaantulo ja eroaminen ovat helppoa, kun osuuspääoma joustaa jäsenten määrän mukaan.

Tutkimuksessa saatujen tulosten perusteella Idea Roofille annettiin kehitysehdotuksia jatko-toimenpiteitä varten. Kehitysehdotuksissa huomioitiin erityisesti ne asiat, joihin Idea Roofin tulisi kiinnittää huomioita ennen yrityksen perustamista. Tuloksissa oleellista oli se, miten yritysmuotojen erot voivat osaltaan vaikuttaa Idea Roofin tulevaisuuteen ja toiminnan mahdollisuuksiin.

Lehtimäki, Sofia

Choosing the form of a company: a case study of Idea Roof

Year	2015	Pages	47
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to compare a limited liability company and co-operative and to examine which form of company is better for the thesis partner, Idea Roof. Idea Roof is a company whose objective is to collect feasible ideas from students and to start developing the best ideas further.

The subject is topical because students' interest in co-entrepreneurship has increased and in many schools students have started to set up companies during their studies. The comparison between these two forms of company is also interesting because the co-operatives act, which was reformed in 2014, has brought these forms closer together. Differences occur mainly in those areas which are relevant from the perspective of the act and in terms of the operations of companies in both forms. The subject was also chosen because of the author's desire to develop her professional skills in her work as a Corporate Banking Adviser.

The objective of this thesis was to understand the differences between company forms and how they affect Idea Roof and student's operation in a company. The theoretical section of the study describes the limited liability company act and co-operatives act and the differences between company forms. This research was carried out as a qualitative case study and a theme interview and customer journey were used as research methods. The customer journey described what an entrepreneur's journey would be like if the company form was a limited liability company or a co-operative. The chairperson of Co-operative X was interviewed and the responses were utilized in the customer journey. Company forms were also compared using a SWOT analysis.

The study showed that although the company forms are almost the same, the main purpose of the company form is emphasized. From the co-entrepreneurship point of view the co-operative is a better company form for Idea Roof. A co-operative is a democratic member-owned company, whose traditional values provide a good foundation for co-entrepreneurship. The members of the company can easily customize the company's operations according to their objectives. It is also easy for the member to apply and to resign and the share capital is changing flexibly according to the number of the members.

Based on the results of the study development proposal were given to Idea Roof. These proposals concern those areas which Idea Roof should take into account before establishing the company and how the differences between company forms can affect Idea Roof's future and its business opportunities.

Keywords limited liability company, co-operative, co-entrepreneurship, student company

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Toimeksiantajan esittely.....	6
1.2	Tutkimuksen tavoite ja rajaus	8
2	Osakeyhtiö ja osuuskunta.....	8
2.1	Osakeyhtiö yritysmuotona	8
2.2	Uusi osakeyhtiölaki	9
2.3	Osuuskunta yritysmuotona.....	10
2.4	Uusi osuuskuntalaki	11
3	Yritysmuotojen keskeiset erot.....	11
3.1	Perustaminen ja vähimmäispääoma	13
3.2	Toiminnan tarkoitus	15
3.3	Omistus ja omistuksen luovutus	16
3.4	Päätöksenteko	17
3.5	Varojen jakaminen.....	18
4	Tutkimus ja tulokset.....	20
4.1	Haastattelu.....	20
4.2	Palvelupolku	22
4.3	SWOT-analyysi	29
4.4	Tutkimuksen luotettavuus	35
5	Johtopäätökset ja kehitysehdotukset	36
	Lähteet	41
	Kuviot	43
	Taulukot	44
	Liitteet.....	45

1 Johdanto

Kiinnostus opiskelijayrittäjyyteen on kasvanut ja yhteistyön merkitys on saanut jalansijaa yksinyrittämisen rinnalle. Monet suomalaiset ammattikorkeakoulut ovat ajan hermoilla ja yrittäjyyttä on alettu harjoittaa opintojen ohella perustamalla opiskelijoiden omistamia osuuskunta- ja osakeyhtiömuotoisia yrityksiä. Tällaisen yhteisyrittämisen perustana on usein henkilöstön tasa-arvoinen omistuspohja, jolloin kaikilla yrityksen omistajilla on yhtä suuri omistus- tai sijoitusosuus sekä myös päätäntävalta tärkeissä asioissa. Mahdollisuus omistaa ja osallistua yrityksen päätöksentekoon vaikuttavat osaltaan työmotivaatioon ja innovatiivisuuteen sekä sitä kautta halukkuuteen parantaa yrityksen kilpailukykyä. (Hiltunen ym. 2009, 17 - 26.)

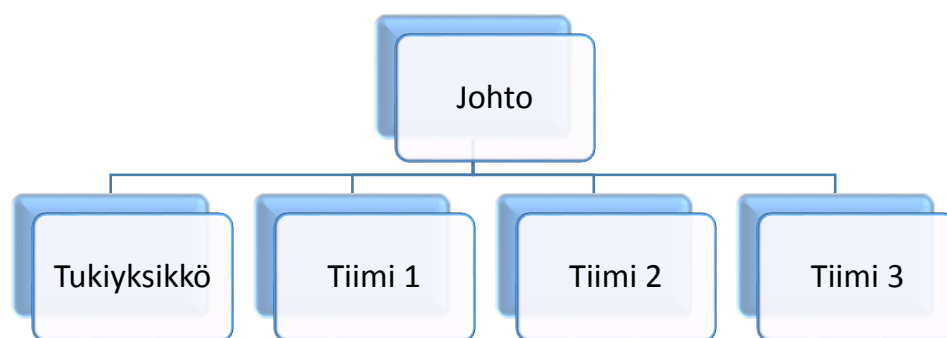
Yhteisyrittäminen liitetään usein osuuskuntamuotoisiin yrityksiin, mutta sitä harjoitetaan myös osakeyhtiöissä. Opinnäytetyössä tutkittiin, kumpi näistä yritysmuodoista soveltuu perustettavaan opiskelijayritykseen paremmin. Yritysmuodon valinta onkin yksi keskeisimmistä tekijöistä onnistuneen liiketoiminnan ja yrityksen tulevaisuuden kannalta. Viitalan ja Jylhän (2013, 55) mukaan valinnassa tulee kiinnittää erityisesti huomiota yritystoiminnan laajuuteen ja jatkuvuuteen sekä siihen, kuinka joustavaa hallinnointi ja yritykseen mukaantulo on. Huomionarvoista on myös se, mikä on yritykseen tarvittava pääoma ja sen saatavuus. Omistajien kannalta on myös oleellista, miten päätöksenteko ja vastuut jakautuvat yrityksessä sekä miten voittoa on mahdollista jakaa. (Viitala & Jylhä 2013, 55.)

Osakeyhtiölain uudistus vuonna 2006 (OYL, 624/2006) sekä osuuskuntalain uudistus vuonna 2014 (OKL, 421/2013) ovat tarkoituksenmukaisesti lähentäneet yritysmuotoja toisiinsa. Eroja on lähinnä sellaisissa asioissa, jotka ovat yritysmuodon lain ja toiminnan tarkoituksen kannalta oleellisia. Lakiuudistuksen myötä yrityksen toimintaedellytykset ovat molemmissa muodoissa myös entistä helpommin muokattavissa yrityksen tarpeita ja tavoitteita vastaaviksi, eikä toiminta ole enää niin rajoittunut yritysmuotoon itsessään. Molemmat sisältävät kuitenkin edelleen omat erityispiirteensä, minkä vuoksi opinnäytetyössä keskityttiin huomioimaan erityisesti nämä ominaisuudet sekä pyrittiin vertailun pohjalta löytämään sopiva yritysmuoto Idea Roofille. Työn teoreettinen viitekehys pohjautuu vahvasti osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin.

1.1 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana on perusteilla oleva yhtiö, Idea Roof, joka kuuluu InnoVaara-hankkeeseen. InnoVaaran tarkoituksena on tukea, jakaa tietoa ja neuvoa sekä kannustaa eri koulutusalan opiskelijoita yrittäjyyteen ja verkostoitumiseen. InnoVaara-hankkeessa ovat mukana Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Omnia, Aalto-yliopisto, Espoon kaupunki ja Kelloseppäkoulu. (Innovaara 2015.)

Idea Roofin tavoitteena on olla yritys, joka tarjoaa yrittäjähenkisille opiskelijoille mahdollisuuden päästä harjoittamaan yrittäjyyttä ja toteuttamaan kehittämäänsä liikeideaa ilman että perustaisi yrityksen yksin. Yritystoimintaan voi liittyä toimeksiantajan mukaan kuka tahansa opiskelija, jolla on toteuttamiskelpoinen idea ja halu lähteä mukaan työstämään liikeideaa yhdessä tiimin kanssa. Tarkoituksena on kerätä mahdollisimman paljon uusia ja luovia ideoita. Opiskelija voi hakea toimintaan kirjallisella hakemuksella ja Idea Roofin hallitus tekee päätöksen hakijan hyväksymisestä. Yritystoiminta sopii hyvin opintojen ohelle, sillä Idea Roofia pystyy hyödyntämään monissa opintojaksojen projekteissa. Yritys tulee koostumaan opiskelijatiimeistä, joista jokainen lähtee työstämään omaa liikeideaansa. Kuviossa 1 on kuvattu toimeksiantajan näkemys tulevasta yrityksen organisaatorakenteesta.

Kuvio 1: Idea Roofin organisaatorakenne

Idea Roof on henkilöstöomisteinen yritys, jonka organisaatio sisältää johtotason, tiimit ja tukiyksikön. Päätökset tehdään johtotasolla hallituksessa, ja lisäksi yritykseen valitaan mahdollisesti toimitusjohtaja. Jokainen tiimi on oma omaan liikeideaansa keskittyvä tulosityksikkönsä. Tukiyksikkö hoitaa markkinoinnin ja viestinnän sekä taloushallinnon. Tukiyksikössä toimiva opiskelija voi kehittää omaa ammattitaitoaan ja samalla tukea tiimien tavoitteita hoitamalla niiden taloushallintoa ja markkinointia sekä viestintää. Yhteisyrittäjyys ja sitä kautta syntyvä synergiaetu korostuvat Idea Roofin liikeideassa. Idea Roof toimii palveluna, jossa yrittäjä saa valmiin konseptin avulla yrityksen tarjoaman taloushallinnon ja viestinnän sekä markkinoinnin käyttöönsä. Näin ollen kukin voi keskittyä omaan ydiosaamiseensa eikä kaikkea tarvitse osata yksin.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja rajaus

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kumpi yritysmuoto, osakeyhtiö vai osuuskunta, palvelee Idea Roofia parhaiten. Koska liikeidea on alkuvaiheessa eikä virallista liiketoimintasuunnitelmaa ole vielä tehty, toimii opinnäytetyön tutkimus pohjana yritystoiminnan käynnistämiseksi ja lopullisen liiketoimintasuunnitelman laatimiselle. Tutkimuksessa selvitettiin osakeyhtiön ja osuuskunnan keskeisiä eroja yhteisyrityksyyden näkökulmasta. Työn tavoitteena oli ymmärtää yritysmuotojen erot ja miten ne vaikuttavat osaltaan yrityksen ja opiskelijayrittäjän toimintaan. Tutkimuksessa luotiin haastattelun avulla palvelupolku, josta voi nähdä millainen matka yrittäjällä olisi, jos yritys olisi osakeyhtiö tai vastaavasti osuuskuntamuotoinen. Molempia yritysmuotoja vertaillaan myös SWOT-analyysin avulla. Idea Roof saa tutkimuksen avulla kehitysehdotuksia jatkotoimenpiteitä varten ja perustelun miksi valittu yritysmuoto on toista parempi. Tutkimus keskittyy vain näiden kahden pääomayrityksen vertailuun, joten muut yritysmuodot, kuten henkilöyhtiöt, yhdistykset ja säätiöt, on rajattu pois. Tutkimuksen ulkopuolelle on myös jätetty yhtiömuotojen verotus.

2 Osakeyhtiö ja osuuskunta

Osakeyhtiö on Suomessa selvästi suosituin yritysmuoto, jos verrataan yhtiöiden lukumäärää ja liiketoiminnan laajuutta. Patentti- ja rekisterihallituksen (2015) mukaan vuonna 2015 maaliskuun loppuun mennessä kaupparekisteriin merkityistä yrityksistä osakeyhtiöitä oli yhteensä 253 778 kpl, joka vastaa noin 42 prosenttia kaikista rekisteröidyistä yrityksistä. Vastaava luku osuuskunnalle oli puolestaan vain 4 763 kpl, eli noin 0,8 prosenttia kaikista yrityksistä. Osuuskunta on Holopaisen ja Lehdon (2014) mukaan kehittyvä yritysmuoto, jonka suosio on kasvanut pikkuhiljaa parinkymmenen vuoden aikana. Alun perin osuuskuntia perustettiin erityisesti pääomapainotteisten osakeyhtiöiden vastapainoksi ja nykyään osuuskuntia perustetaan noin 200 kappaletta vuodessa ympäri Suomea. (Holopainen & Lehto 2014; Patentti- ja rekisterihallitus 2015.) Troberg (2014, 9) korostaa, että vaikka osuuskuntia on kappalemäärältään vähemmän kuin osakeyhtiöitä, ovat osuuskuntien yhteenlasketut jäsenmäärät kuitenkin suuremmat kuin osakeyhtiöiden osakasmäärät yhteensä.

2.1 Osakeyhtiö yritysmuotona

Osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö, joka vastaa omista velvoitteistaan. Omistajien vastuu rajautuu näin pelkästään sijoitettuun pääomaan, minkä vuoksi osakeyhtiö on tehokas yritysmuoto pääoman keräämiseen. Pääoma onkin yksi merkittävin tekijä osakeyhtiön toiminnassa. Kun vastuu on rajattu vain sijoitettuun pääomaan, ei omistaja menetä muuta henkilökohtaista varallisuuttaan, vaikka yhtiö menisi konkurssiin tai joutuisi muuten maksuvaikeuksiin. Tämä

alentaa kynnystä lähteä yrittäjäksi ja lähteä pääoman sijoittamiseen mukaan sekä myös ulkopuolisten sijoittajien hankkiminenkin yritykseen helpottuu. (Villa 2013, 35 - 38.)

Viitalan ja Jylhän (2013, 53 - 54) mukaan yrityksellä voi usein olla omistajina yrittäjät, perustajat ja ulkopuoliset sijoittajat. Omistajat tuovat yritykseen idean ja omaa pääomaa. Usein etenkin pienissä yrityksissä omistajilla on suuri vaikutus ja he osallistuvat yrityksen päivittäiseen toimintaan ja päätöksentekoon. Enemmän päätösvaltaa saa ne, jotka ovat sijoittaneet omaa pääomaa yritykseen. Liiketoiminnan kasvaessa saatetaan tarvita pääoman sijoittajia lisää. Heistä tulee automaattisesti yrityksen omistajia, vaikka he eivät osallistuisikaan yrityksen toimintaan. Osakeyhtiöissä onkin tyypillistä, että omistajia saattaa olla useampia. Omistajien ensisijaisena tavoitteena on saada sijoitukselleen mahdollisimman suurta tuottoa. (Viitala & Jylhä 2013, 53 - 54.) Troberg (2014, 8) korostaa, että osakeyhtiö sopii erityisesti kasvuhaluille yrityksille, joilla on halu laajentaa toimintaa ulkomaille ja kansainvälisiin markkinoihin.

2.2 Uusi osakeyhtiölaki

Osakeyhtiölain uudistus vuonna 2006 pyrki parantamaan osakeyhtiön asemaa. Uudistuksen tavoitteena oli kasvattaa osakeyhtiön toimintamahdollisuuksia, lisätä lain tahdonvaltaisuutta ja parantaa osakeyhtiöiden asemaa suhteessa kilpailijoihin. Muutoksista erityisesti tahdonvaltaisuudella ja sopimusvapauden lisäämisellä haluttiin tehdä joustavuutta lakiin. Lakimuutoksessa korostettiin osakeyhtiölain yleisiä periaatteita, jotka auttavat erityisesti sellaisissa päätöksen teon tilanteissa, joihin ei laissa löydy suoraa toimintaohjetta. Osakeyhtiön peruseriaatteita ovat oikeushenkilöllisyys ja rajoitettu vastuu (OYL 1:2), pääoma ja sen pysyvyys (OYL 1:3), osakkeen luovutettavuus (OYL 1:4), toiminnan tarkoitus (OYL 1:5), enemmistöperiaate (OYL 1:6), yhdenvertaisuus (OYL 1:7), johdon tehtävä (OYL 1:8) ja tahdonvaltaisuus (OYL 1:9). (Villa 2013, 34 - 39.)

Yleiset periaatteet pyrkivät turvaamaan erityisesti velkojien ja vähemmistöosakkeenomistajien asemaa yhtiössä (HE 109/2005). Osakeyhtiölain 1:5 mukaan osakeyhtiön tarkoituksena on voiton tuottaminen osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä jotain muuta. Tarkoituksen määrittämisessä korostuu osakeyhtiön tahdonvaltaisuus, sillä osakkeenomistajat voivat yhtiöjärjestyksessä päättää yhtiön toiminnasta ja tarkoituksesta. Yhtiön johdolla on lain mukaan kuitenkin aina velvollisuus huolehtia, että toiminta on lain ja yhtiön etujen mukaista, eikä esimerkiksi osakkeenomistajien voittoa tavoitella yhtiön edun vastaisesti. Yhdenvertaisuusperiaate turvaa lisäksi sen, että osake tuottaa aina yhtäläiset oikeudet kaikille omistajille, ellei tästä ole sovittu yhtiöjärjestyksessä toisin. (Villa 2013, 208.)

2.3 Osuuskunta yritysmuotona

Osuuskunnalla on vahvat perinteet suomalaisessa yhteiskunnassa ja vielä nykyäänkin osuustoiminnan taloudellinen merkitys on Suomessa suurempi kuin muualla maailmassa, mikä näkyy esimerkiksi siinä että suurin osa suomalaisista kuuluu johonkin osuuskuntaan. Holopaisen ja Lehdon (2014) mukaan osuustoiminnassa yrityksen jäseninä ja omistajina ovat ne, jotka tarvitsevat yrityksen palveluja. Osuuskunnalla on täten kaksoisluonne, eli se on samanaikaisesti sekä liikeyritys että jäsenten hyvinvointiin keskittyvä henkilöyhteisö. Jäsenten hyvinvointiin liittyy oleellisesti osuuskunnan korostamat arvot, kuten tasa-arvoisuus, solidaarisuus, vastuullisuus ja avoimuus. Tunnettuja ja merkittäviä osuuskuntia ovat muun muassa tuottajaosuuskunnat kuten osuusteurastamot ja -meijerit sekä kuluttajaosuuskunnat kuten osuuspankit ja osuuskaupat. (Holopainen & Lehto 2014.; Moilanen, Peltokoski, Pirkkalainen & Toivanen 2014, 9 - 11.)

Osuustoiminta muuttui erityisesti 1990-luvun puolivälissä, jolloin syntyi niin sanottu uusosuustoiminta. Uusosuuskuntina pidetään 1960-luvun jälkeen perustettuja pienosuuskuntia, jotka ovat usein pieniä työ- palvelu- tai asiantuntijaosuuskuntia. Tällaisessa mallissa jäsenet omistavat yrityksen ja ovat samanaikaisesti työsuhteessa osuuskuntaan. Alettiin puhua yhteisyritystäjyydestä, jonka avulla useat ihmiset pääsivät työllistämään itsensä. Tällainen vaihtoehto nähdään usein mielekkäänä tekijöille, jotka arvostavat yhteistoimintaa ja toimeentulon turvaamista. Osuuskunta tarjosi toiminnallaan yhteisen brändin, joka yhdisti kaikkia jäseniä ja tarjosi mielekkään reitin harjoittaa yrittäjäjyyttä. Myös keskittyminen itse tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen helpottui, kun markkinointi ja myynti hoituivat yhteisesti osuuskunnan sisällä. (Moilanen ym. 2014, 9 - 11.; Viitala & Jylhä 2013, 30 - 31.)

Osuuskunta ei kuitenkaan ole saanut samanlaista suosiota kuin osakeyhtiö. Kiinnostuksen vähyteen saattaa vaikuttaa osaltaan se, että osuuskunta on monelle suomalaiselle tuttu käsitteenä, mutta käytännön toiminnaltaan ja yritysmuodon tarjoamilta mahdollisuuksiltaan vielä varsin vieras. (Moilanen ym. 2014, 9 - 11.) Osuuskunta tunnetaan Rimmin (2015, 47) mukaan myös huonosti esimerkiksi yritysneuvonnassa, jolloin yrityksen perustamista suunnittelevalle ei välttämättä osata edes suositella osuuskuntaa vaihtoehtoisena yritysmuotona.

Itä-Suomen yliopiston tutkimuksen perusteella osuustoiminta sopii hyvin nykyajan nuorille, jotka haluavat erilaisia ja joustavia työuria sekä arvostavat yhä enemmän yhteisöllisyyttä, verkostoitumista ja immateriaalisia arvoja. Erityisesti osuustoimintaan yhdistyvät vastuullisuuden arvot ovat nostamassa asemaansa. Tutkimuksen mukaan osuustoiminnan kaksoisluonne herättää kuitenkin samanaikaisesti ristiriitaisia tunteita nuorissa. Epäilystä herättää erityisesti se, miten vastuullisuus ja tuottava liiketoiminta saadaan sopimaan yhteen ja miten yritys voi

samanaikaisesti toimia sekä demokraattisesti jäsenten hyväksi että olla samaan aikaan tehokas ja voittoa tavoitteleva yritys. Osuustoiminta keskittyy kuitenkin nuorten mukaan osakeyhtiötä enemmän jatkuvuuteen, toiminnan arvoihin ja yhteisöllisyyteen. (Manninen 2015, 21 - 23.)

2.4 Uusi osuuskuntalaki

Tammikuussa 2014 osuuskuntalaki uudistui ja osuuskunta paransi asemaansa osakeyhtiön rinnalla. Uudistuksen tavoitteena oli luoda kilpailukykyinen ja joustava osuuskuntalaki, jonka kautta osuuskuntien toimintaedellytykset vastaisivat paremmin nykyajan yritystoiminnan vaatimuksia. Lakiuudistuksen tavoitteena oli tuoda osuuskunnan lainsäädäntöä lähemmäksi osakeyhtiötä ja tehdä osuuskunnasta sitä kautta houkutteleva yritysmuoto. Lain mallina käytettiin vuoden 2006 osakeyhtiölakia. Tärkeää muutoksessa oli se, että laki huomioisi osuuskunnan erityispiirteet ja mahdollistaisi sekä turvaisi yhtäläiset toimintaedellytykset muiden yhteisöjen kanssa. Lain myötä osuuskuntien mahdollisuudet toiminnan ja rahoituksen kehittämiseen myös paranivat, kun osuuskunta sai lähtökohtaisesti tasavertaiset rahoitusjärjestelyt osakeyhtiön kanssa. Tämän kautta pyrittiin esimerkiksi vähentämään tarvetta muuttaa osuuskunta myöhemmin osakeyhtiöksi. Osuuskuntalain tahdonvaltaisuutta on lisäksi lisätty ja pyritty edistämään jäsen- ja sijoittajarahoituksen hankintaa sekä helpottamaan yrityksen perustamista ja hallintoa. (Mähönen & Villa 2014, 2 - 3.)

Osuuskuntalaissa, kuten osakeyhtiölaissakin, korostetaan osuuskunnan yleisten periaatteiden merkitystä, joihin yrityksen toiminta ja tarkoitus pitkälti pohjautuu. Periaatteet ohjaavat yhtiön päätöksentekoa sellaisessa tilanteessa, joihin laki ei suoraan ota kantaa ja ne myös auttavat osuuskuntalain tulkintaa erilaisissa yksittäistapauksissa. Koska laissa painotetaan tahdonvaltaisuutta, tulee tilannetta katsoa aina osuuskunnan pääasiallisen tarkoituksen ja jäsenten ja osuuksien sekä mahdollisten osakkeiden omistajien näkökulmasta. Osuuskunnan perusperiaatteita ovat oikeushenkilöllisyys ja jäsenen rajoitettu vastuu (OKL 1:2), jäsenet sekä pääoma ja sen pysyvyys (OKL 1:3), jäsenyyden, osuuksien ja osakkeiden luovuttaminen (OKL 1:4), toiminnan tarkoitus (OKL 1:5), enemmistöperiaate (OKL 1:6), yhdenvertaisuus (OKL 1:7), johdon tehtävä (OKL 1:8) ja tahdonvaltaisuus (OKL 1:9). (Mähönen & Villa 2014, 5 - 10.)

3 Yritysmuotojen keskeiset erot

Uusi osakeyhtiö- ja osuuskuntalaki ovat tarkoituksellisesti yhdenmukaistuneet ja eroja esiin tyy käytännössä vain niissä asioissa, joissa se on kummankin yhtiölain mukaan tarpeellista. Taulukossa 1 on kuvattu osakeyhtiön ja osuuskunnan pääasialliset eroavuudet yhteisyritysjäyyden näkökulmasta. Erot on kuvattu molempien yritysmuotojen pääoletusten mukaan, joiden

mukaan toimitaan aina, ellei osuuskunnan säännöissä tai osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä määritellä muuta. Molemmissa yhtiömuodoissa tahdonvaltaisuus korostuu useissa asioissa, minkä vuoksi pääoletuksista on usein mahdollista poiketa.

	Osakeyhtiö	Osuuskunta
Tarkoitus	Voiton tuottaminen osakkeenomistajille	Taloudellinen toiminta, palveluiden tarjoaminen ja jäsenten elinkeinon tukeminen
Vähimmäispääoma	Vähintään 2 500 euron kiinteä osakepääoma, julkisella 80 000 euroa	Osuusmaksu, joiden summaa ei ole ennalta määrätty. Osuuspääoma on vaihtuva jäsenten mukaan
Äänivalta	Päätösvalta osakkeiden mukaan, ääni per osake	Demokraattinen hallinnointi, jäsen per ääni
Omistus	Osakkaat omistavat yhtiön	Jäsenten omistama
Omistuksen luovuttaminen	Osakkeet voi vapaasti myydä, lahjoittaa ja luovuttaa. Siirtyvät myös perintönä	Jäsenyyttä ei voi luovuttaa tai myydä eikä siirtää perintönä
Osakkuuden tai jäsenyyden päättyminen	Myynti, luovutus, lahjoitus, ulosmittaus tai perintösiirto. Ei lakiin perustuvaa oikeutta, vaatii aina ostajan tai vastaanottajan. Hinta lunastusmenettelyn tai markkinahinnan mukainen	Jäsenen eroilmoitus tai osuuskunta voi myös erottaa jäsenen. Oikeus osuusmaksun palautukseen, jos osuuskunnalla on varoja maksun palauttamiseen
Voiton jakaminen	Osinkona tulee jakaa vähimmillään puolet tilikauden voitosta, jos sitä vaatii 1/10 osakkeista omistavista.	Ylijäämää voidaan jakaa vain, jos siitä on sovittu säännöissä, muuten se kuuluu osuuskunnalle. Voitonjako palveluiden

	Voitonjako osakkeiden omistuksen mukaan	käytön mukaan
Varojen väheneminen	Osakepääomalla pysyvyysvaatimus. Kaupparekisteriin on tehtävä ilmoitus, jos osakepääomaa menetetään.	Ei pääoman pysyvyysvaatimusta.

Taulukko 1: Osakeyhtiön ja osuuskunnan keskeiset erot (perustuu Hiltunen ym. 2009, 129 - 133.)

3.1 Perustaminen ja vähimmäispääoma

Osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä (OYL 2:9). Yhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai yhteisö. Perustaminen tapahtuu käytännössä neljässä eri vaiheessa. Osakkaiden tulee ensiksi laatia perustamissopimus, jonka jälkeen tapahtuu osakkeiden merkitseminen ja sen jälkeen osakkeiden maksaminen. Maksun jälkeen yhtiö on mahdollista lopulta rekisteröidä kaupparekisteriin. Osakeyhtiölaki ei erikseen rajoita merkittävien osakkeiden kappalemäärää, joten periaatteessa yhtiössä voi olla vain yksi osake ja osakkeenomistaja. Osakeyhtiölain mukaan pääoman tulee olla vähintään 2 500 euroa ja julkisessa osakeyhtiössä 80 000 euroa. Omistajan vastuu rajautuu sijoitettuun pääomaan. Pääoma on kiinteä ja mikäli osakepääoma on menetetty, tulee hallituksen tehdä siitä välittömästi ilmoitus kaupparekisteriin. Pääoman pysyvyyden vuoksi osakepääomaa ei lähtökohtaisesti voida myöskään palauttaa osakkeenomistajille. (Hiltunen ym. 2009, 130 - 131.; Villa 2013, 215 - 219.)

Myös osuuskunta on itsenäinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä eivätkä jäsenet tai osuuksien ja osakkeiden omistajat ole henkilökohtaisesti vastuussa osuuskunnan velvoitteista (OKL 1:2). Osuuskunnan perustaminen on helpottunut ja muuttunut sisällöltään enemmän osakeyhtiön kaltaiseksi. Uusi osuuskuntalaki mahdollistaa, että osuuskunnan voi perustaa jo yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö entisen kolmen perustajan vaatimuksen sijaan. Osuuskunnassa perustajasta tulee osuuskunnan jäsen ja mukaan pääsee usein jo pienellä pääomalla. (Holopainen 2014, 32 - 33.)

Osuuskunnalla ei ole osakeyhtiön mukaista ennalta määrättyä vähimmäispääomaa, vaan yhtiölle on tyypillistä, että jäsenet vaihtuvat ja sitä kautta osuuksien lukumäärä ja osuuspääoman suuruus sen mukana. Jokainen jäsen saa yhden osuuden ja maksaa osuuskunnan määräämän

osuusmaksun, jonka suuruus on vapaasti valittavissa toiminnan tarpeiden ja jäsenten mahdollisuuksien mukaan. Suositeltavaa on, että määrä on kuitenkin sellainen, että se riittäisi käyttöpääomaksi vähintään puolelle vuodelle. Osuuskunnan säännöissä voidaan myös määrätä, että jäsenen tulee ottaa useampi osuus tai maksaa esimerkiksi jäsenmaksu osuusmaksun lisäksi, ja yhtiö saa sitä kautta enemmän käyttövaroja liiketoimintaansa. Merkintähinta, eli osuudesta maksettava määrä osuuskunnalle, on merkittävä perustamissopimukseen. Tämä hinta merkitään osuuspääomaan, ellei perustamissopimuksessa tai säännöissä ole erikseen määritelty sitä merkittäväksi osittain sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. (Hiltunen ym. 2009, 130 - 131.; Holopainen 2014, 35.)

Koska osuuskuntalaissa ei määrätä osuuden merkintähintaa tai osuuspääoman vähimmäismäärää, ei osuuspääomaa tarvitse välttämättä olla lainkaan. Osuuspääoman lisäksi osuuskunnalla voi kuitenkin olla myös osakkeita ja osakepääoma (OKL 1:3) ja yhtiö voi myös hakea ulkopuolista pääomarahoitusta sijoittajilta, kuten osakeyhtiössä. Osuuskunta voi myös vapaasti valita haluamansa osakepääoman määrän, sillä osakerahoitus on tarkoitettu osuuspääoman rinnalle lisärahoituskeinoksi. Osuuskunnalla tulee kuitenkin lain mukaan olla vararahasto, jonne yhtiön tulee siirtää viisi prosenttia taseen ylijäämästä, josta on ensiksi vähennetty edellisten tilikausien tappio. Vararahastoon tulee kerryttää varallisuutta vähimmillään aina 2 500 euroon asti. Summa vastaa määrältään osakeyhtiön vähimmäispääoman vaatimusta. (Mähönen & Villa 2014, 6.)

Rimmin (2014, 49) mukaan uuden lain myötä osuuskunnan sijoitusosuudet ja sijoituspääoman termit muutettiin osakeyhtiölakia mukaillen osuuskunnan osakkeiksi ja osakepääomaksi, sillä tuttujen käsitteiden kautta haluttiin helpottaa sijoittajien saamista. Pellervo-Seuran (2014) tutkimuksen mukaan oman pääoman rahoituksen saaminen on kuitenkin osuuskunnassa hankalampaa kuin osakeyhtiössä. Osuuskunnan oma pääoma koostuu tulorahoituksesta ja jäsenten ja muiden omistajien tekemistä sijoituksista. Rahoituksen haasteena vaikuttaa osuuskunnan tunnettavuuden puute sekä se, että osuuskunnan osuudet ja osakkeet eivät takaa automaattisesti lakiin perustuvaa taloudellista jako-oikeutta, toisin kuin osakkeet tuottavat lain mukaan osakeyhtiössä. Osakkeen omistukseen liittyvät oikeudet ovat osuuskunnan oletettaman mukaan heikommat ja oikeuksien lisääminen vaatii aina erillisen osuuskunnan päätöksen tai sääntömäärityksen. Tämän mukaan osakeyhtiön kaltainen sijoittajan tuoma riskipääoman hankkiminen ei periaatteessa ole edes mahdollista, sillä sijoittajan kannalta tuoton saamiseen liittyy liikaa epävarmuutta. Osuuskunnan tulisiikin luoda enemmän kannustimia jäsenpääoman hankkimiseen sekä tehdä jäsenten vapaaehtoisista sijoituksista houkuttelevampia ja miettiä erityisesti, miten tämä mahdollisuus tarjotaan jäsenille. (Pellervo-Seura ry 2014.)

3.2 Toiminnan tarkoitus

Osaakeyhtiölain 1:5:n mukaan osaakeyhtiön pääasiallisen tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille. Voiton tavoittelua tarkastellaan pitkällä aikavälillä. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä toisin ja toiminnan tarkoitukseksi voi asettaa esimerkiksi jonkin yleishyödyllisen tai aatteellisen tavoitteen. Toiminnan tarkoituksessa korostuu osaakeyhtiön tahdonvaltaisuus, sillä osakkeenomistajat voivat yhtiöjärjestyksessä päättää yhtiön toiminnasta ja tarkoituksesta. Yrityksen johdolla on lain mukaan kuitenkin velvollisuus huolehtia, että toiminta on aina lain ja yhtiön etujen mukaista, eikä esimerkiksi osakkeenomistajien voittoa tavoitella näiden vastaisesti. (Villa 2013, 208.)

Osuuskuntalaissa toiminnan tarkoitukseksi määritetään seuraava: ”Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jota osuuskunta järjestää tytäryhteisönsä avulla tai muulla tavalla. Toiminnan tarkoituksesta voi säännöissä määrätä toisin.” (OKL 1:5). Osuuskunnan tavoitteena onki usein jäsenten elinkeinon ylläpitäminen, tarpeisiin vastaaminen ja taloudellinen tukeminen palveluiden tuottamisen avulla. Vaikka tavoitteena ei ole voiton maksimointi osakkeenomistajille, tulee myös osuuskunnan toiminnan, niin kuin muidenkin yritysten, olla kannattavaa. Tarkoitukseksi voi myös määrätä jonkin aatteellinen tavoitteen tai mikäli jäsenet niin päättävät, voi tavoitteena olla myös voiton tuottaminen osakkeille ja osuuksille (HE 185/2012). Säännöissä tulee tällöin vain olla tarkasti määritetty oman pääoman käyttämisestä. Voittoa kun on mahdollista käyttää myös muuhunkin käyttötarkoitukseen kuin ylijäämänjakoon. Lähtökohtaisesti voidaan sanoa, että osuuskunta antaa paremmat edellytykset toiminnan määrittelyyn ja voiton jakotavoista päättämiseen kuin osaakeyhtiö. Osuuskunnassa pelkkä omistus ei ole taee voitonjakoon, mutta osuuskunta voi halutessaan myös näin määrätä. (Hiltunen ym. 2009, 130.; Mähönen & Villa 2014, 6 - 11.)

Osuuskunnassa palveluiden tarjonnan tavoitteena voi myös olla esimerkiksi tarjota osuuskunnan jäsenille mahdollisuuden työllistyä osuuskunnan toiminnan kautta. Tällainen osuuskunta käsitetään työosuuskuntana. Mikäli työn kysyntä kasvaa, voi osuuskunnan sääntöihin ottaa määräyksen, että töitä ja palveluita voidaan tarjota myös osuuskunnan ulkopuolisille jäsenillekin. Osuuskuntatoiminnan kautta työllistyminen voi houkuttaa etenkin sen vuoksi, että se mahdollistaa yrittäjämäisen työotteen, mutta henkilöä itseään ei kuitenkaan katsota yrittäjäksi, mikäli omistusosuus on alle 15 prosenttia. Tällöin henkilön katsotaan olevan työsuhhteessa ja esimerkiksi työttömyysturva säilyy. (Peltomäki 2014, 24.) Vaikka lain mukaan asiaa katsotaan muissakin yritysmuodoissa samalla tavalla, on Kalmin (2002, 377 - 393) mukaan tällainen tilanne toteutunut lähtökohtaisesti vain osuuskunnissa.

3.3 Omistus ja omistuksen luovutus

Osakeyhtiössä osakkaaksi voi tulla esimerkiksi yrityksen perustamisen yhteydessä osakkeita merkitsemällä, yhtiön järjestämän osakeannin avulla tai hankkimalla tai saamalla osakkeita jo olemassa olevilta osakkeenomistajilta. OYL 9:1:n mukaan yhtiö voi antaa uusia osakkeita tai luovuttaa jo hallussa olevia omia osakkeita osakeannilla. Osakeannissa voidaan antaa osakkeita merkittäväksi maksua vastaan maksullisessa osakeannissa tai antaa osakkeita maksutta maksuttomassa osakeannissa. Osakeannista päätetään yhtiökokouksessa. Osakeyhtiöön on yleensä vaikeampi päästä kuin osuuskuntaan, jonka jäsenyyttä haetaan ja jäsenmäärä periaatteessa on rajaton. (Kyläkallio, Irola & Kyläkallio 2012, 214 - 215.)

Yksi suurimmista eroista osakeyhtiön ja osuuskunnan välillä liittyykin juuri omistuksen luovutukseen ja myymiseen. Osakeyhtiössä osakkeet ovat pääsäännön mukaan aina vapaasti myytävissä ja luovutettavissa ja ne siirtyvät myös perintönä omistajaltaan eteenpäin. Osakkeenomistajat voivat myydä osakkeita toisilleen tai ostaja voi olla ulkopuolinen henkilö tai yhtiö itse. Luovutuksen lähtökohtana ovat vapaaehtoisuus ja yhtiön tekemät sopimukset. Osakkeenomistajat voivat halutessaan osakassopimuksessa rajoittaa osakkeenomistajan vapautta ja määrätä esimerkiksi että kaikkien osakkaiden hyväksyntä vaaditaan osakkeiden myymisessä. Osakeyhtiölaki ei kuitenkaan edellytä, että omistajalla olisi aina oikeus myyntiin tai osakkeiden luovutukseen. Jos halukasta ostajaa ei ole, jäävät osakkeet niiden omistajalle halusi hän olla yritystoiminnassa mukana tai ei. Osuuskunnassa tällaista myynnin tai luovuttamisen mahdollisuutta ei ole. Jäsenet päättävät yhdessä uusien jäsenten hyväksymisestä, eikä jäsenyyttä voi myöskään näin ollen siirtää, luovuttaa tai myydä eikä se kulje perintönä jäseneltä eteenpäin. Koska jäsenet eivät pysty hyödyntämään sisään jätettyä ylijäämää myymällä osuutensa, korostuu jäsenyyden arvossa ensisijaisesti palveluista saatava hyöty. (Hiltunen ym. 2009, 131 - 132.; Troberg 2014, 13.)

Osakeyhtiössä osakkeenomistaja saa osakkuuden päätyttyä sijoittamansa pääoman verran takaisin vain, jos luovutushinta vastaa vähimmillään osakkeen merkintähintaa. Osuuskunnan jäsenellä on oikeus osuusmaksun palautukseen jäsenyyden päätyttyä, mikäli yhtiöllä on tällöin jakokelpoista varallisuutta. Jäsenellä on aina oikeus erota osuuskunnasta ja tällöin toiminta päättyy jäsenen omaan eroilmoitukseen ja eroava jäsen saa osuusmaksunsa samansuuruisena takaisin. Osuuskunnalla on kuitenkin mahdollisuus rajoittaa jäsenten eroamista enintään kolmen vuoden ajan tai jäsensopimuksen mukaisesti vaatia esimerkiksi taloudellista sanktiota jäsenelle, joka eroaa sopimuksen vastaisesti. Osuuskunta voi myös painavasta syystä päättää erottaa jäsenen ja palauttaa jäsenelle osuusmaksu takaisin. Etenkin yhteisryttäjäyden kannalta tämä on merkittävää, jos yhteistyö jäsenten välillä ei toimi ja jäsen käyttäytyy sääntö-

jen ja yrityksen etujen vastaisesti. Erottamisperusteet tulee kuitenkin olla mietittynä jäsen-sopimuksessa ja yhtiön säännöissä. Osakeyhtiössä tämän kaltainen erottaminen ei onnistu. (Hiltunen ym. 2009, 132.)

Osuuskunta muistuttaakin paljolti oikeudelliselta ja taloudelliselta piirteeltään yhdistystä, sillä sen toiminta perustuu jäsenyyteen eikä niinkään omistajuuteen. Osuuskuntaa ei ole mahdollista vallata, sillä jäsenyyden myynti tai luovutus ei ole mahdollista ja osuuskuntalain mukaan hallituksen hyväksyminen tarvitaan aina, kun uusia omistajia ja jäseniä tulee mukaan. Osuuskunnan osuudella ei ole käypää markkinahintaa eikä arvoa. Näin ollen jäsen ei pysty realisoimaan arvoa ja kohdistamaan varojaan uudelleen, mikä taas osakeyhtiössä on osakkeen myyntitilanteessa mahdollista. Kun osuuskunnassa osuuksien arvot eivät nouse, on omaa pää-omaa vaikeampi hankkia kuin osakeyhtiössä. (Pöyhönen 2013, 4 - 5.; Villa 2013, 205 - 207.) Trobergin (2014, 48) mukaan tämä on yksi huomionarvoisimmista tekijöistä siihen, että monet osuuskunnat joutuvat perustamaan osakeyhtiön helpottaakseen pääomarahoituksen saamista.

3.4 Päätöksenteko

Osakeyhtiössä yhtiökokouksella on ylin päätäntävalta. Yhtiökokous valitsee hallituksen päättämään yrityksen toiminnallista asioista ja edustamaan yhtiötä. Hallitus onkin osakeyhtiössä ainoa pakollinen toimielin, eikä osakkeenomistajalla ei ole pakottavaa velvollisuutta toimia yrityksen johtotehtävissä. Yrityksen toiminnan vastuu jakautuu hallitukselle sekä mahdolliselle toimitusjohtajalle ja hallintoneuvostolle. (Viitala & Jylhä 2013, 56.)

Osakkeenomistajat pääsevät käyttämään päätösvaltaansa yhtiökokouksessa annettujen äänten enemmistöperiaatteella. Lähtökohtaisesti äänivalta jakautuu osake ja ääni -periaatteen mukaan ja jokainen omistaja voi äänestää osakkeidensa koko äänimäärällä. Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti kaikki osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet ja äänivallan, jollei laissa säädetä tai yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Erilaisilla osakkeilla voidaan vaikuttaa esimerkiksi äänimäärään tai vastaavasti oikeuteen yhtiön tuottamiin varoihin. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös esimerkiksi määrätä, että osake ei tuota lainkaan äänivaltaa tai ei anna oikeutta jossain päätettävässä asiassa. Osakeyhtiölaissa ei osakkeiden välisille äänivaltaeroille ei ole määriteltynä mitään ylärajaa. Lainvastaisia ovat kuitenkin sellaiset päätökset, jotka tuottavat jollekin osakkeenomistajalle epäoikeutettua etua jonkun toisen omistajan tai yhtiön kustannuksella. (Holopainen 2014, 29.; Kyläkallio & Irola 2008, 73 - 74.)

Osuuskunnassa jäsenet käyttävät äänivaltaansa osuuskunnan kokouksessa. Päätöksenteko tapahtuu yleensä jäsen ja ääni -periaatteella, minkä vuoksi osuuskuntaa voidaan pitää demokraattisena yritysmuotona. Valtaoikeuksia voidaan jakaa sääntöjen mukaan jäsenten ja joh-

don välillä. Jäsenet päättävät lähtökohtaisesti vain asioista, jotka on päätetty lain ja sääntöjen mukaan kuuluvan osuuskunnan kokoukselle. Kaikki muut päätökset tekee hallitus. Säännöissä voidaan myös määrätä että päätösvaltaa käyttää osittain tai kokonaan osuuskunnan kokouksen sijasta jäsenten valtuuttama edustajisto. Hallitus on myös osakeyhtiön mukaisesti ainut pakollinen toimielin osuuskunnassa. Osuuskunnan kokous valitsee hallituksen jäsenet. Valtaoikeudet voidaan myös jakaa valvontaorganisaation, hallintoneuvoston sekä toimitusjohtajan ja hallituksen välillä. (Holopainen 2014, 33.; Mähönen & Villa 2014, 7.)

Yrittäjän asema ja rooli eroavat osuuskunnassa ja osakeyhtiössä. Osuuskunta on jäsenten omistama yhtiö, jossa päätökset tehdään tasapuolisesti. Näin kenelläkään jäsenellä ei ole etu-asemaa sen perusteella, miten paljon hän on osuuskuntaan sijoittanut varallisuuttaan. Osakeyhtiössä äänivalta jakaantuu osakkeiden omistuksen mukaan. Päätöksenteossa yhdellä osakkeella saa yhden äänen, joten mitä enemmän osakkeita omistaa, sitä enemmän on myös päättäväisyyttä. Oletuksista on jälleen mahdollista poiketa ja yhtiöjärjestyksessä ja osakassopimuksessa on myös mahdollista päättää osakeyhtiön tasaomistuksesta ja osuuskunta voi puolestaan säännöissään määrätä erisuuruisista äänimääristä. (Hiltunen ym. 2009, 131.; Viitala & Jylhä 2013, 56.)

Osuuskuntalaki takaa yhtäläiset oikeudet osuuskunnan kaikille jäsenille, minkä kautta osuudet ja osakkeet antavat samat oikeudet kaikille. Lähtökohtaisesti osuus tai osake ei itsessään kuitenkaan tuota äänioikeutta osuuskunnassa. Osuuskunta voi kuitenkin halutessaan säännöissä poiketa normaalista ja äänivalta voidaan sitoa kokonaan tai osittain osuuksien ja osakkeiden omistukseen. Tästä tulee kuitenkin olla aina merkittynä tarkkaan säännöissä. Jos tästä ei ole mitään merkittynä, on jäsenellä aina vain yksi äänioikeus. Osuuskuntalain 5:13 mukaan, jos jäsenille annetaan erisuuruisia äänimääriä, ei kenelläkään saa kuitenkaan olla yli 20-kertaista äänivaltaa muihin jäseniin verrattuna. Poikkeukseksi katsotaan tilanne, jossa on omistajana osuuskunta tai muu oikeushenkilö. Kaiken kaikkiaan tulkinnessa on syytä kiinnittää huomiota kokonaiskuvaan. (Mähönen & Villa 2014, 11 - 12.) Hallituksen esityksen (HE 185/2012) mukaan: ”Siihen, miten yhdenvertaisuusperiaatetta tulkitaan toimissa, jotka vaikuttavat sekä jäsenten että osuuksien ja osakkeen omistajien asemaan, vaikuttavat muut osuuskuntalain säännökset, ennen kaikkea osuuskunnan tarkoitus, pääoma ja sen pysyvyys sekä osuuskunnan varojen käyttäminen ja jakamista koskevat oletettavissa säännöt sekä se, miten jäsenten sekä osuuden ja osakkeen omistajien oikeudet on määritetty säännöissä.”

3.5 Varojen jakaminen

Osakeyhtiön tarkoituksena on tuottaa ja myös jakaa voittoa omistajille. Osinkona tulee jakaa vähintään puolet tilikauden voitosta, mikäli tätä vaativat yhtiökokouksessa omistajat, joilla

on ainakin yksi kymmenesosa yhtiön osakkeista. Lähtökohtaisesti osinko tulee jakaa tasapuolisesti kaikille samoilla oikeuksilla. Yhtiössä voi myös päätettäessä olla käytössä osakkeita, jotka sisältävät eriarvoisia oikeuksia. Tämä on kuitenkin melko harvinaista pienyrityksillä. (Hiltunen ym. 2009, 133.)

Osakeyhtiölaissa on säädetty varojen jakamisesta osakkeenomistajille, eikä varoja voida jakaa lain säännösten vastaisesti. Laittomaksi jaoksi voidaan katsoa tilanne, jossa omaisuutta tai palveluita myydään alihinnalla tai vastaavasti ostetaan näitä ylihinnalla. Yhtiölle tulee tehdä aina tase- ja maksukykytesti ennen varojen jakamista ja mikäli varojen jaon päätöksenteon yhteydessä on tiedossa tai tulisi tietää yhtiön maksukyvyttömyydestä, ei varoja saa jakaa. Varojen jakamiseen liittyy oleellisesti myös velkojien suoja, mihin sidotun pääoman pysyvyyskin tähtää. Osakkeenomistajat eivät voi nostaa yhtiöön sidottua omaa pääomaa ilman velkojien suostumusta, vaan vapaata ja jakokelpoista omaa pääomaa voidaan jakaa vain, jos yhtiö säilyttää maksukykynsä jaon jälkeen. Menestyminen ja yrityksen arvon maksimoiminen ovat osakkeenomistajien tavoitteena, jotta he voivat kasvattaa varallisuuttaan. (Villa 2013, 36 - 42, 326; Mähönen 2014, 21 - 23.)

Osakeyhtiölaissa sallittuja varojenjakoja on:

1. Osinkojen maksu ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta
2. Osakepääoman alentaminen
3. Omien osakkeiden hankinta ja lunastus
4. Varojen jakaminen yhtiön purkautuessa ja poistamisesta rekisteristä

(Villa 2013, 319.)

Voittoa jaetaan yleensä pääasiassa maksamalla osakkaille osinkoa. Osingon jakaminen on kuitenkin mahdollista vain, jos taseessa on vapaata pääomaa käytössä. Ellei tällaista vapaata pääomaa ole, on varoja mahdollista jakaa omistajille palkkana. Palkan tulee kuitenkin olla suhteutettuna työmäärään ja siihen, mitä ulkopuoliselle maksettaisiin vastaavasta työstä. Muuten liian korkea palkka voidaan katsoa verotuksessa peitellyksi osingoksi. (Leppiniemi 2008, 18.)

Osuuskunnan yksi erityispiirteistä on se, että ylijäämä ja nettovarallisuus kuuluvat osuuskunnalle. Tämän vuoksi katsotaan, että jäsenillä ei ole oikeutta vaatia vähimmäisjakoa, mikä taas osakeyhtiössä on mahdollista. Ylijäämä voidaan jakaa jäsenille sekä osakkeen ja osuuden omistajille vain, jos säännöissä on niin erikseen määrätty. Muuten ylijäämän katsotaan kuuluvan aina osuuskunnalle. Mahdolliset osakkeet tuottavat kuitenkin vain säännöissä määrätyn oikeuden yhtiön varoihin. Osuuskunnassa varojen jako tapahtuu lähtökohtaisesti ylijäämän palautuksena tai osuuspääoman korkona. Jako voi tapahtua osingon kaltaisesti korkona jäsenen maksamalle osuuspääomalle. Toiminta voi myös pitkälti olla omakustannushintaista. Pääperiaatteena on myös se, että ylijäämä jaetaan aina sen mukaan, miten paljon jäsen on käyttänyt

osuuskunnan palveluita, eikä sijoitetun pääoman mukaan. Holopainen (2014, 22) korostaa, että aina jos säännöissä ei ole mainintaa voitonjaon perusteesta, tulee voitto jakaa palveluiden käytön mukaan. Näin ollen pelkkä omistus ei takaa ylijäämän jakoa, vaan jako tapahtuu työn määrän ja saavutetun tuoton suhteessa. Osakeyhtiössä omistajan työpanoksella ei taas periaatteessa ole merkitystä osingon jakoon. (Hiltunen ym. 2009, 133.; Peltomäki 2014, 26.; Mähönen & Villa 2014, 6.)

4 Tutkimus ja tulokset

Tutkimuksessa keskitytään osakeyhtiön ja osuuskunnan eroihin yhteisyrityttäjäyden näkökulmasta. Tutkimukseen on haluttu sisällyttää yritysmuotojen keskeiset erot ja lähestyä aihetta erityisesti opiskelijan näkökulmasta. Tavoitteena on ymmärtää, miten yritysmuoto sinällään vaikuttaa opiskelijaan ja sitä kautta Idea Roofin toimintaan. Teoriaosuudessa on hyödynnetty osakeyhtiölakia ja osuuskuntalakia yritysmuotojen erojen ymmärtämiseen. Jotta saataisiin syvällisempää tietoa yritysmuotojen eroista, on tutkimuksessa tehty haastattelu ja luotu palvelupolku havainnollistamaan opiskelijan matkaa yrityksen eri vaiheissa. Tutkimuksessa on myös tehty yritysmuotojen SWOT-analyysi, joka toimii myös osaltaan yhteenvetona erojen välillä.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, joka on toteutettu tapaustutkimuksena Idea Roofille. Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2014, 52) mukaan tapaustutkimus sopii hyvin tutkimuksen lähestymistavaksi, kun halutaan tuottaa kehitysehdotuksia ja -ideoita tutkittavasta kohteesta. Kohde voi olla esimerkiksi koko yritys, palvelu tai jokin prosessi. Tavoitteena on ymmärtää syvällisesti tutkittavaa kohdetta ja löytää ratkaisu havaittuun ongelmaan. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 52.)

Laadullinen tutkimus pohjautuu Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (2006) mukaan usein aiempaan tutkittavasta aiheesta tehtyihin tutkimuksiin ja aineistoihin sekä tutkijan omaan ajatteluun ja päättelyyn. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2013, 164) myös mainitsevat, että laadullisessa tutkimusmenetelmässä suositaan usein ihmistä tiedonkeruun menetelmänä. Tällöin tutkija luottaa enemmän omiin havaintoihin ja keskusteluihin ihmisten kanssa, kuin esimerkiksi mittausvälineillä saatuihin tietoihin. Tutkittu kohdejoukko saattaa olla suppea, mutta kohdejoukko on aina tarkkaan valittu. Tavoitteena on ymmärtää valittu kohdejoukko huolella ja saada tutkittavien näkökulmat esille esimerkiksi haastattelun avulla. (Hirsjärvi ym. 2013, 164; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

4.1 Haastattelu

Tutkimuksessa tehtiin haastattelu Osuuskunta X:n puheenjohtajalle 20.5.2015. Osuuskunta X on pääkaupunkiseudulla toimiva opiskelijayritys, jonka perustajina ovat samassa koulussa

opiskelevat opiskelijat. Osuuskunta on toiminut vuodesta 2014 lähtien ja tällä hetkellä jäseniä on yhteensä 19. Osuuskunnan toiminta on painottunut pitkälti markkinointiin, taloushallintoon, tapahtumien järjestämiseen, myyntiin ja nettisivujen tekoon. Kukin jäsen tarjoaa oman osaamisensa ja tarkoitus on, että jokainen pystyy kehittämään omaa ammattitaitoaan opintojen ohella. Jäsenet ovat suuntautuneet eri koulutusohjelmiin, joten jokainen tuo oman ammatillisen osaamisensa ja panoksensa yrityksen toimintaan.

Ojasalon ym. (2014, 106) mukaan haastattelu on yksi käytetyimmistä tutkimusmenetelmistä, sillä sen avulla saadaan usein kerättyä syvällistä tietoa tutkittavasta kohteesta. Tutkimusmenetelmänä haastattelu korostaa yksilöä ja antaa haastateltavalle mahdollisuuden kertoa itseään koskevista asioista vapaasti. Haastattelun tarkoitus saattaakin usein olla esimerkiksi asioiden selventäminen tai niihin syventyminen. Kehittämistyössä haastattelu kannattaa usein yhdistää toisiin tutkimusmenetelmiin ja saada sitä kautta eri menetelmät tukemaan hyvin toisiinsa. (Ojasalo ym. 2014, 106.)

Haastattelu valikoituikin tutkimusmenetelmäksi, sillä sen avulla haluttiin saada tarkempaa tietoa jo olemassa olevan osuuskunnan toiminnasta. Tarkoitus oli ymmärtää, miten osuuskunnan toiminta on järjestetty, miten päätöksenteko ja voitonjako tapahtuvat sekä miten osuuskuntaan pääsee mukaan ja eroamaan. Haastattelun avulla luotiin osuuskunnan palvelupolku, joka havainnollistaa opiskelijan matkaa yrityksessä. Osuuskunta X valikoitui haastateltavaksi, sillä haluttiin löytää mahdollisimman samankaltainen yritys kuin Idea Roof. Osuuskunta X on myös pelkästään opiskelijoista koostuva yritys ja tavoitteena on oman ammattitaidon kehittäminen ja samalla opinnoissa eteneminen osuuskunnan avulla. Erityisesti yrittäjyyteen tutustuminen painottuu osuuskunta X:n toiminnassa.

Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jolloin valmiit aihepiirit eli teemat olivat suunniteltuna haastattelua varten. Hirsjärvi ym. (2013, 208) mukaan teemahaastattelulle on tyypillistä, että kysymysten aihepiirit, joista halutaan keskustella, on mietittynä etukäteen, mutta kysymysten esitysjärjestys ja tarkka muoto muovautuvat keskustelun mukaan. Tämä antaa hyvää joustavuutta haastatteluun, kun aihepiireistä voi puhua sitä mukaan, kun ne tulevat sopivasti esille. Haastattelu äänitettiin, jotta haastattelija pystyi keskittymään itse keskusteluun paremmin. Äänittämisellä taattiin myös se, että haastattelun puhtaaksikirjoittamisessa tieto on mahdollisimman totuudenmukaista, eikä keskustelu ja saadut tiedot ole vain muistikuvan varaista. (Hirsjärvi ym. 2013, 208.)

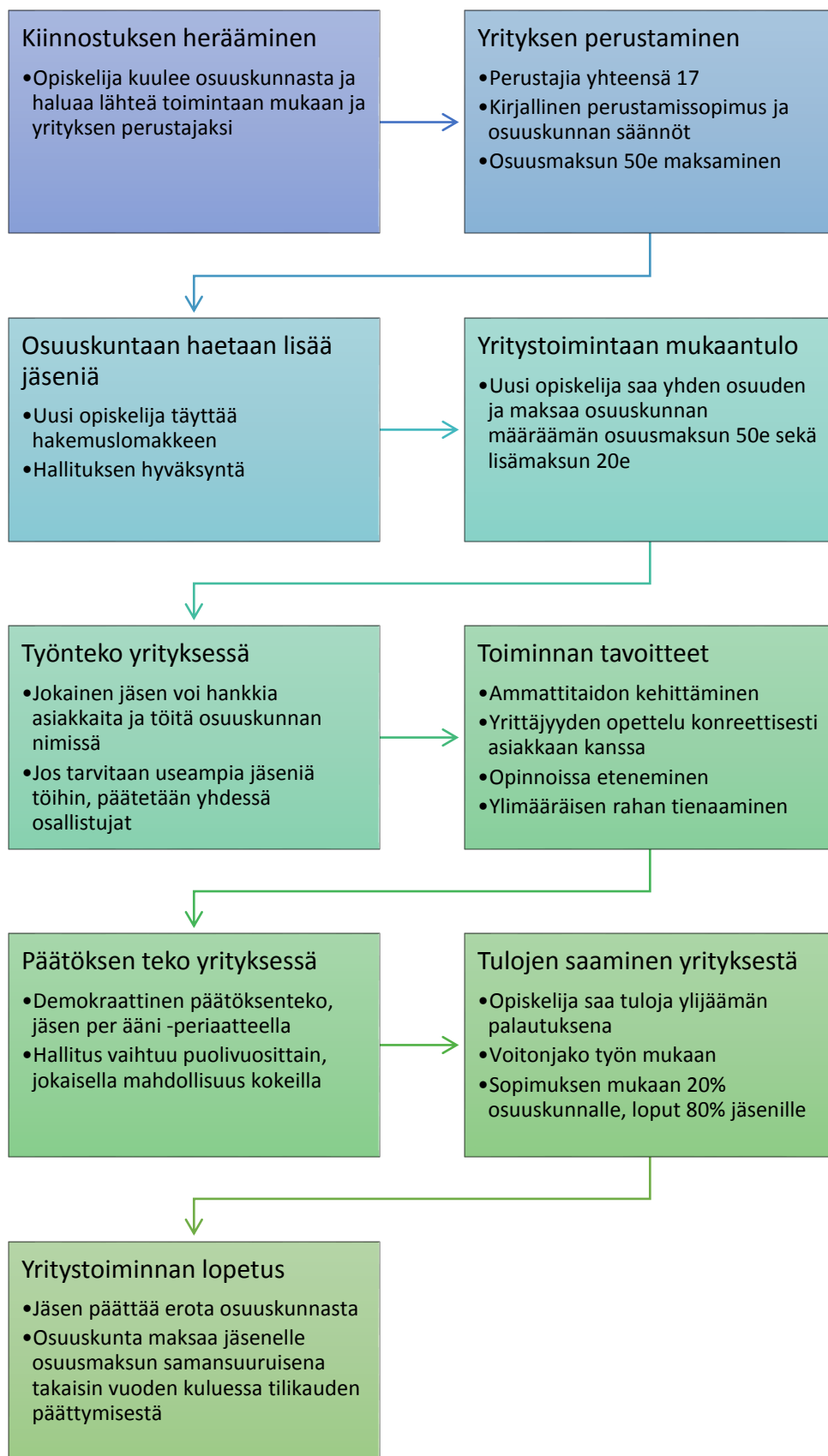
4.2 Palvelupolku

Palvelupolku on yksi palvelumuotoilulle tyypillisimmistä menetelmistä. Palvelupolun tarkoituksena on kuvata palvelu visuaalisesti asiakkaan, palvelun tuottajan tai muun halutun kohteen näkökulmasta. Palvelupolun vaiheet koostuvat useista kontaktipisteistä, jotka ovat tutkittavan kohteen kannalta oleellisia palvelutilanteissa. Palvelumuotoilun tavoitteena on luoda palvelun käyttäjille parempia kokemuksia sekä itse organisaatiolle tehokkaita ja kannattavia palvelumalleja. Palvelupolun avulla voidaankin tarkastella sekä asiakkaan kokemusta koko palveluprosessin aikana, että yrityksen palvelukonsepteja koko sen elinkaaren ajalta ja eri vaiheilta. (Ojasalo ym. 2014, 71 - 74.)

Palvelupolku valikoitui menetelmäksi, sillä sen avulla haluttiin saada visuaalinen kuvaus opiskelijan matkasta aina yritystoiminnan perustamisesta ja mukaantulosta yritystoiminnan lopettamiseen. Palvelupolku auttaa ymmärtämään yritysmuotojen eroja ja miten ne näkyvät asiakkaan, eli tällä hetkellä opiskelijan näkökulmasta. Palvelupolku auttaa myös kiinnittämään huomiota niihin asioihin, jotka ovat opiskelijan kannalta oleellista, kun hän astuu yritysmaailmaan ja yrittäjyyteen mukaan.

Osuuskunnan palvelupolku

Kuviossa 2 on kuvattu osuuskunnan palvelupolku, joka hahmottaa opiskelijan matkaa osuuskuntamuotoisessa opiskelijayrityksessä. Palvelupolku on tehty haastattelussa saatujen tietojen mukaan ja polku kuvaa näin opiskelijan matkaa Osuuskunta X:ssä. Tarkoituksena oli ymmärtää, miten osuustoiminta on jo olemassa olevassa opiskelijaosuuskunnassa järjestetty ja löytää sitä kautta hyödynnettäviä ideoita Idea Roofin toimintaan.

Kuvio 2: Palvelupolku osuuskunnassa

Osuuskunta X:n palvelupolun ensimmäisessä vaiheessa opiskelija kuulee uudesta perusteilla olevasta osuuskunnasta ja haluaa päästä mukaan sen toimintaan sekä yrityksen perustajaksi. Kiinnostuneita opiskelijoita oli yhteensä 17, jotka kaikki olivat mukana Osuuskunta X:n perustamisessa.

Ennen osuuskunnan rekisteröintiä tulee jäsenten tehdä kirjallinen perustamissopimus, jossa tulee vähintään mainita sopimuksen päivämäärä, kaikki perustajajäsenet sekä jokaisen merkitsemät osuudet ja merkintähinta, jonka jäsenet maksavat osuudesta osuuskunnalle. Osuuskunta X:ssä jokainen perustaja maksoi osuusmaksun 50 euroa. Tällöin osuuspääomaa kertyi aluksi yhteensä 850 euroa. Sopimuksessa oli erikseen kirjattu osuusmaksun maksuaika sekä hallituksen jäsenet. Osuuskunta X:ssä hallituksen varsinaisia jäseniä on yhteensä viisi ja myös varajäseniä yhteensä viisi. Perustamissopimuksen lisäksi kirjattiin osuuskunnan säännöt. Osuuskunta X:n sopimuksissa on esimerkiksi maininta, että vain opiskelijoiden koulun X oppilaat voivat hakea jäseneksi. Koska pääpaino on nimenomaan opiskeluiden ohella oppimisesta, on sääntöihin tehty myös määräys, että osuuskunnasta tulee erota vähintään vuoden kuluttua valmistumisen jälkeen. Osuuskunta X:n puheenjohtajan mukaan tällä varmistetaan, että osuuskunta pysyy koulussa ja tarkoitus on vain yrittäjyyden kokeilu ja oppiminen.

Rekisteröinnin jälkeen osuuskuntaan haki kaksi uutta opiskelijajäsentä mukaan. Opiskelijat täyttivät hakemuslomakkeen, jonka Osuuskunta X:n hallitus hyväksyi. Uusien jäsenten tuli maksaa osuusmaksu 50 euroa sekä tämän lisäksi lisämaksu 20 euroa. Kaikilta uusilta jäseniltä veloitetaan aina lisämaksu osuusmaksun lisäksi. Uusien jäsenien myötä osuuspääoma kasvoi 990 euroon. Osuuskunnasta päätti kuitenkin samoihin aikoihin erota kaksi jäsentä, sillä heillä ei riittänytkaan aika osuustoimintaan. Jäsenet jättivät eroilmoituksen ja he tulevat saamaan maksetun osuuspääomansa takaisin kokonaisuudessaan vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Osuuskunta X:n rekisteröity toimiala kattaa kaiken laillisen liiketoiminnan. Jäsenet tekevätkin erilaisia töitä aina pihatöistä, tapahtumien järjestämiseen ja nettisivujen tekoon. Puheenjohtajan mukaan kaikki työ on tervetullutta ja kokemuksia haluttaisiin saada laidasta laitaan. Päättarkoituksena on, että ne opiskelijat, jotka ovat suuntautuneet esimerkiksi markkinointiin, hoitavat osuuskunnan markkinoinnin ja esimerkiksi taloushallinnon opiskelijat hoitavat yrityksen kirjanpidon ja laskutuksen. Raja ei kuitenkaan ole puheenjohtajan mukaan näin jyrkkä, vaan käytännössä osuuskunnassa kaikki jäsenet saavat monipuolisesti kokeilla eri töitä tilanteen, tarpeen ja halukkuuden mukaan. Jos työntekoon tarvitaan useampi jäsen, päättävät jäsenet yhdessä ketkä työntekoon osallistuvat. Ketään opiskelijaa ei katsota yrittäjäksi, sillä kenenkään omistusosuus ei ole yli 15 prosenttia. Näin ollen myös esimerkiksi työttömyysturva säilyy.

Puheenjohtajan mukaan osuuskunnan tarkoitus on tuottaa voittoa, mutta ensisijainen tavoite on kuitenkin opinnoissa edistyminen ja jäsenen ammattitaidon kehittäminen sekä yrittäjyyden kokeilu pienellä riskillä. Puheenjohtaja mainitsi, että osuuskunta on myös monelle oiva keino lisätulojen hankkimiseen, kun työt voi kätevästi tehdä osuuskunnan kautta. Osuuskunta on turvallinen tapa yrittäjyyden kokeiluun ja eritoten yhdessä yrittäminen ja yhteisten taitojen ja ideoiden yhdistäminen tuo erilaisia mahdollisuuksia. Asiakkaille voi osuuskunnan kautta tarjota enemmän erilaista osaamista ja näin myös töitä voidaan etsiä laajemmalta kantilta. Ryhmytötaidot korostuvat erityisesti puheenjohtajan mukaan osuustoiminnassa.

Osuustoiminnan etuina jäsenet näkevät puheenjohtajan mukaan sen, että he pääsevät konkreettisesti kokeilemaan yritystoimintaa ja hankkimaan asiakkaita sekä tekemään erilaisia töitä. Näin ollen opiskelu ei ole vain koulussa istumista. Toiminnan haasteena puheenjohtaja kuitenkin mainitsi, että koska jäsenet ovat vastuussa yrityksen toiminnasta ja joutuvat hoitamaan kaikki yrityksen asiat aina laskutuksesta kirjanpitoon ja erinäisiin lakimuotoisiin sopimuksiin, tulee välillä jäsenten kokemattomuus yritystoiminnassa esille. Osa jäsenistä on melko nuoria ja heillä on vain vähän aikaisempaa työkokemusta, joten jokainen jäsen on puheenjohtajan mukaan ”päässyt toden teolla kaivamaan ja etsimään itse aktiivisesti tietoa eri paikoista ja kyselemään ja selvittämään esimerkiksi miten joku kuuluisi mennä lain mukaan”. Toisaalta puheenjohtaja mainitsee tämän olevan hyvä, sillä vain sen avulla voi jokainen jäsen todella oppia. Haasteeksi on välillä noussut myös se, että työnteosta ja vastuiden jakamisesta on liian heikosti määrätty. Näin ollen välillä on ollut epäselvää kuka tekee ja mitä ja kenen vastuulla erinäiset työt, etenkin tekemättömät työt, ovat. Tämän vuoksi joku tehtävä saattaa helposti jäädä tekemättä tai työt jakautuvat epätasaisesti jäsenten kesken.

Päätöksenteko tapahtuu demokraattisesti jäsen per ääni -periaatteen mukaan. On eri asioita, joista hallitus päättää ja asioita, joihin vaaditaan osuuskunnan kokous. Hallitus vastaa ja hoitaa puheenjohtajan mukaan pääasiassa tilinpäätösasioita ja uusien jäsenien hyväksymisestä. Osuuskunnan sääntöjen mukaan hallitus vaihtuu aina puolivuositain, jolloin mahdollisimman monella olisi mahdollisuus kokeilla esimerkiksi puheenjohtajan roolia. Jos osuuskunnasta päätetään erottaa jäsen, tulee asiasta päättää koko osuuskunnan kokouksessa, jossa on vähintään puolet jäsenistä paikalla. Pelkkä hallituksen päätös ei riitä.

Osuuskunnan tulot koostuvat osuusmakuista ja lisämaksuista sekä asiakkailta saaduista tuloista. Ulkopuolisia sijoittajia osuuskunnalla ei ole. Koululta osuuskunta on saanut hieman rahallista tukea, mutta puheenjohtajan mukaan rahan vastineeksi osuuskunta teki myös töitä koululle. Voitonjako tapahtuu osuuskunnassa sen mukaan, kuinka paljon jäsen on tehnyt töitä osuuskunnassa. Voitot jakaantuvat puheenjohtajan mukaan tuntityömäärän mukaisesti tai esimerkiksi sen mukaan onko osallistunut työnteokoon tai tapahtumaan vai ei. Jokaisen tulee itse pitää kirjaa työtunneista. Säännöissä on maininta, että verotulojen jälkeen saaduista tuloista

20 prosenttia jää osuuskunnalle ja 80 prosenttia on mahdollista jakaa ylijäämän jakona jäsenille. Kukaan jäsenistä ei saa palkkaa, joten osuuskunta ei myöskään joudu maksamaan palkan sivukuluja. Jäsen voi halutessaan vapaaehtoisesti erota osuuskunnasta. Sääntöjen mukaan jäsen joutuu kuitenkin eroamaan osuuskunnasta viimeistään vuoden kuluttua valmistumisesta. Eroilmoituksen jättämisen jälkeen jäsen saa maksamansa osuusmaksun samansuuruisena takaisin vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Osakeyhtiön palvelupolku

Kuviossa 3 on kuvattu palvelupolku osakeyhtiössä. Osakeyhtiön palvelupolun vaiheita lähdettiin miettimään yhdessä opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Koska toimeksiantajan mukaan Idea Roofin yksi painopiste voisi olla aluksi mobiilisovellusten ja pelien kehittämisessä, on osakeyhtiön palvelupolkuun haluttu sisällyttää start up -tyylisille yrityksille tyypillinen voiton tavoittelu ja ulkopuolisten sijoittajien hankkiminen. Polkua lähdettiin miettimään yhteisyrityttöjyyden näkökulmasta ja haluttiin, että jokaisella perustajaomistajalla olisi tasapuolinen omistus sekä samat oikeudet ja vastuut yrityksessä. Palvelupolku toteutettiin niin, että Idea Roofin perustajia olisi yhteensä seitsemän, joista neljä osakasta toimisi Idea Roofin tukiyhtiössä ja kolme osakasta kehittäisi mobiilisovellusta tiimissä. Kun yrityksessä on vähintään seitsemän omistajaa, ei ketään katsota yrittäjäksi, sillä omistusosuus on alle 15 prosenttia.

Kuvio 3: Palvelupolku osakeyhtiössä

Palvelupolun ensimmäisessä vaiheessa opiskelija kiinnostuu Idea Roofin ideasta ja haluaa lähteä mukaan yrityksen perustajaksi. Kiinnostuneita opiskelijoita löydetään yhteensä seitsemän, jotka lähtevät yhdessä perustamaan yritystä.

Ennen osakeyhtiön rekisteröimistä, tulee opiskelijoiden laatia kirjallinen perustamissopimus ja yhtiöjärjestys. Perustamissopimuksessa on vähintään mainittava sopimuksen päivämäärä ja kaikki osakkeenomistajat ja heidän merkitsemät osakkeet. Jos osakkeille asetetaan eriarvoisia oikeuksia ja velvollisuuksia, on nämä hyvä yksilöidä. Opiskelijat päättävät kuitenkin, että kaikki merkitsevät saman verran osakkeita ja jokainen osake tuottaa yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet. Osakepääoman tulee olla vähintään 2 500 euroa, joten kunkin opiskelijan osakkeiden merkintähinta on noin 357 euroa. Perustamissopimuksen allekirjoittavat kaikki seitsemän opiskelijaa. Opiskelijat laativat myös osakassopimuksen, jossa he sopivat suhteistaan toisiinsa sekä suhteista yhtiöön. Opiskelijan ja Idea Roofin kannalta osakassopimuksen tekemiseen kannattaa kiinnittää erityisesti huomiota, sillä sen avulla voidaan ehkäistä tulevaisuuden ristiriitoja ja toisaalta sopia omistajien ja yhtiön kannalta oleellisista asioista ja tavoitteista.

Rekisteröinnin jälkeen yritykseen halutaan vielä uusia opiskelijoita. Yksi uusi opiskelija kiinnostuu Idea Roofista ja haluaa päästä tiimiin toteuttamaan mobiilisovelluksen kehittämistä. Opiskelija voi päästä mukaan osakkeenomistajaksi muun muassa osakeannin tai kauppojen kautta. Yhtiökokouksessa päätetään maksullisesta osakeannista ja yhtiö antaa uusia osakkeita opiskelijalle maksua vastaan. Osakeannin kautta yhtiö on lisännyt osakkeenomistajien osakemäärää, minkä seurauksena kunkin osakkeen suhteellinen osuus pienenee yhtiön kaikista osakkeista. Täten myös kunkin osakkeenomistajan omistusosuus Idea Roofissa pienenee, kun mukaan otetaan uusi omistaja ja kaikilla osakkeenomistajilla on tasapuolinen omistusosuus. Osakkeiden omistuksella myös uusi osakas saa oikeudet ja velvollisuudet. Uudella opiskelijalla on myös velvollisuus liittyä yhtiön osakassopimukseen.

Idea Roofissa tiimi keskittyy omaan liikeideaan, mobiilisovelluksen kehittämiseen, ja saa Idea Roofin palvelun kautta markkinoinnin ja taloushallinnon käyttöönsä. Toiminnalla haetaan synergiaetua, kun kaikkea ei tarvitse osata yksin, vaan kukin voi tuoda omaa osaamistaan esille ja hyödyttää näin koko yrityksen tavoitetta ja tulosta. Idea Roofin tavoitteena on voiton tuottaminen osakkeenomistajille, minkä vuoksi pyritään tekemään tulosta ja kasvattamaan yritystä ja osakkeen arvoa. Mobiilisovelluksille ja peleille on nykyaikana tyypillistä globaalit markkinat, joten myös Idea Roofin yhtenä tavoitteena voisi tulevaisuudessa olla kansainvälistyminen. Tärkeää on kuitenkin myös ammattitaidon kehittäminen opintojen ohella ja yhdessä yrittämiseen pyrkiminen. Hyvät tyypit, joiden kemiat kohtaavat pystyvät parhaiten hyödyntämään yhdessä yrittämisen etuja.

Päätöksenteko tapahtuu osakkeiden omistuksen mukaan, joten jos jollain omistajalla olisi enemmän osakkeita hallussaan, saisi hän suuremman äänivallan. Nyt osakkeet jakautuivat opiskelijoiden kesken tasan ja kukin osake antaa omistajalleen tasapuoliset oikeudet ja velvollisuudet.

Kun tiimi on saanut kehitettyä mobiilisovellusta tarpeeksi pitkälle, aletaan etsiä potentiaalisia asiakkaita ja ulkopuolisia sijoittajia. Koska tavoitteeksi tulee kansainvälistyminen, haetaan myös ulkomailta mahdollisia yhteistyökumppaneita ja pääoman sijoittajia. Näin ollen myös matkustaminen ulkomaille voisi tulla jossain vaiheessa kyseeseen.

Jos tiimi saa tavoitteensa läpi ja myytyä tuotteensa ulkopuoliselle asiakkaalle, saadaan yritykseen mahdollisesti jakokelpoista varallisuutta. Tavoitteena onkin kasvattaa yrityksen varallisuutta ja saada näin voittoa osakkeenomistuksen mukaan. Opiskelijalle jaetaan voittoa pääasiassa osinkoina osakkeen omistuksen mukaan ja lisäksi on mahdollista sopia palkasta sopimuksen mukaisesti. Palkanjaossa voisi esimerkiksi hyödyntää tehtyjen työtuntien määrää yrityksessä.

Kun opiskelija haluaa lopettaa yritystoiminnan ja irrottautua Idea Roofista hän voi myydä tai luovuttaa osakkeensa. Opiskelija voi saada voittoa osakkeen myynnistä, mikäli osakkeen arvo on kasvanut. Hinta määräytyy markkinahinnan mukaan. Toki voi käydä myös niin, että opiskelija ei pysty lähtemään yrityksestä, jos halukasta ostajaa ei ole. Idea Roofissa olisi hyvä sopia, miten osakkeiden myynti ja luovutus mahdollistetaan. Pääperiaatteen mukaan osakkeet ovat aina vapaasti luovutettavissa, mutta huomionarvoista saattaisi olla säännöissä tämän estäminen joissain määrin, jotta kuka tahansa ei pääsisi yritykseen mukaan. Omistajat kuitenkin ovat tässä tapauksessa ne, jotka tekevät itse työn ja sitä kautta tuloksen ja tavoitteiden saavuttamisen yrityksessä. Osakekauppojen kautta mukaan saattaisi tulla muiden osakkaiden kannalta tiimiin sopimaton opiskelija ja viedä motivaatiota yhteistyöhön muilta opiskelijoilta.

4.3 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on oiva työkalu liikeidean arvioinnissa ja sen jatkuvassa kehittämisessä. Analyysi perustuu yrityksen sisäisiin ja ulkoisiin tekijöihin. Kuvion yläriivi kuvaa nykytilaa ja yrityksen sisäistä ympäristöä ja kuvion alariivi perustuu tulevaisuuteen ja ulkoiseen ympäristöön. SWOT-analyysi on yksi käytetyimmistä menetelmistä, sillä sen avulla voidaan hahmottaa ja miettiä yrityksen vahvuuksia ja mahdollisuuksia sekä toisaalta heikkouksia ja uhkia. (Viitala & Jylhä, 2013, 49 - 50.)

SWOT-analyysi valikoitui tutkimuksen menetelmäksi, sillä sen avulla pystyttiin hyvin vertaamaan osakeyhtiön ja osuuskunnan eroja. Menetelmä toimii pohjana Idea Roofin lopullisten kehitysehdotusten teolle ja SWOT-kuvio toimii myös osaltaan yhteenvetona yritysmuotojen erojen välillä.

Osakeyhtiön SWOT

Taulukossa 2 on kuvattu osakeyhtiön SWOT-analyysi, jonka avulla kuvataan yhteisyrityksyyden näkökulmasta, mitä vahvuuksia ja mahdollisuuksia osakeyhtiöllä on Idea Roofille sekä mitä heikkouksia ja uhkia se puolestaan voi yrityksen toiminnalle tuoda. Osakeyhtiön SWOT-tilaus on laadittu vertailuna osuuskuntaan.

Vahvuudet

- Tunnettuus, vahva imago, "oikea yritys"
- Pääoman sijoittamisen houkuttavuus
- Asiakkaat tuntevat yritysmuodon paremmin
- Omistajat hyötyvät osakkeen ja yhtiön arvon noususta
- Riski rajautuu sijoitettuun pääomaan
- Osakkeen asema

Heikkoudet

- Suljettumpi yhteisö
- Mukaantulo ja yritystoiminnan lopettaminen vaikeampaa > mukaantulo käytännössä vain osakeannilla tai kauppajen kautta
- Kiinteä vähimmäispääoma, suurempi riski
- Työnteolla ei samanlaista merkitystä voitonjakoon kuin osuuskunnassa
- Mahdolliset päätösvaltaerot

Mahdollisuudet

- Pääoman ja rahoituksen saaminen
- Ulkopuolisen sijoittajan saaminen
- Kasvumahdollisuus > nopeampi, start up tyylinen
- Laajentuminen kansainvälisille markkinoille
- Osakkeiden myynnin kautta arvon realisoiminen
- Voittoa ja kasvua tavoitteleville opiskelijoille, riskinsietokyky korkeampi, uskallus lähteä mukaan
- Sitoituminen pitkäaikaisempaan toimintaan ja tavoitteisiin

Uhat

- Omistajien, johdon oman edun tavoittelu
- Vaikeampi toteuttaa yhteisyrityksyyttä, ei erottamismahdollisuutta, jos yhteistyö ei toimi
- Ei saada opiskelijoita mukaan, koska mukaantulo ei niin joustavaa eikä eroaminen niin yksinkertaista
- Opiskelija haluaa erota, mutta ei osakkeen ostajaa/vastaanottajaa
- Eriarvoiset äänivallat ja voitonjako > motivaatio muilta laskee
- Vallattavissa

Taulukko 2: Osakeyhtiön SWOT-analyysi

Vahvuudet

Osakeyhtiön vahvuutena on sen suosio, tunnettuus ja vahva imago. Nämä voivat vaikuttaa sekä opiskelijaomistajiin, asiakkaisiin ja ulkopuolisiin rahoittajiin. Erityisesti pääoman saaminen voidaan nähdä osakeyhtiön vahvuutena. Varsinkin, jos yrityksen toimintaan tarvitaan paljon pääomaa, on osakeyhtiö usein hyvä vaihtoehto. Osakeyhtiölaki antaa hyvät edellytykset pääoman hankkimiseen. Osakkeenomistajan riski rajautuu vain sijoitettuun pääomaan, eikä näin ollen muu henkilökohtainen omaisuus ei ole vaarassa esimerkiksi yrityksen konkurssitilassa. Koska rahoittajat ja ulkopuoliset sijoittajat tuntevat yritysmuodon ja sen toimintaperiaatteet usein paremmin kuin osuuskunnan, saattaa rahoituksen saaminen olla helpompaa. Sijoittajien kannalta osakeyhtiö on mielekäs vaihtoehto, sillä osakeyhtiön osake saa paremman aseman kuin osuuskunnan osake. Osakeyhtiön osake antaa äänivaltaa ja tuottaa automaattisesti lakiin perustuvan taloudellisen jako-oikeuden. Osakkeen arvon nousu antaa myös mahdollisuuden osakkeenomistajan varojen kasvamiseen. Koska osake on myös lähtökohtaisesti aina luovutettavissa, voi osakkeenomistaja myydä halutessaan osakkeet ja hyötyä arvon noususta. Tunnettuus ja imago voi osaltaan vaikuttaa myös opiskelijajäsenten sekä asiakkaiden ja liikekumppanien kiinnostuksen heräämiseen, sillä osakeyhtiötä pidetään usein enemmän oikeana yrityksenä, joka tavoittelee voittoa ja kasvua.

Mahdollisuudet

Koska osakeyhtiössä rahoituksen saaminen saattaa olla helpompaa, voi yritysmuoto mahdollistaa nopeaan kasvuun rahoituksen avulla. Osakeyhtiö voikin monesti olla mieluista esimerkiksi start up -tyyliselle kasvuyritykselle, johon haetaan pääomasijoittajia mukaan. Idea Roofin toimекsiantajan mukaan liiketoiminnan painopiste voisi aluksi olla sovelluksissa ja mobiilipeleissä. Nämä toimialat tähtäävät usein nopeaan kasvuun ja hakevat usein ulkopuolisia sijoittajia toimintaan. Mahdollisuus kansainvälistymiseen voisi olla helpompaa, kun yhteistyökumppaneita, asiakkaita ja rahoittajia saatetaan hakea kansainvälisiltä markkinoilta. Tällöin toiminnassa korostuu pitkälti osakeyhtiön toiminnan perinnäinen tarkoitus, eli voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Osakeyhtiössä osakkeenomistajilla onkin mahdollisuus kasvattaa varallisuuttaan, mikäli osakkeen arvo kasvaa. Osakkeen arvon voi näin tarvittaessa realisoida myymällä osakkeet eteenpäin. Yrityksen perustajilla saattaa myös olla alun perin tavoitteena nopean kasvun jälkeen myydä yritys tai yrityksen liikeidea. Osakeyhtiö voisi antaa hyvän mahdollisuuden sellaisille opiskelijoille, joilla on vahva halu voiton tavoitteluun ja jotka sietävät riskit paremmin ja uskaltavan lähteä esimerkiksi kansainvälisille markkinoille. Osakeyhtiöön saattaisi myös tulla yritystoimintaan sitoutuneempia opiskelijoita mukaan. Koska mukaantulo ja eroaminen eivät yleensä ole yhtä helppoa kuin osuuskunnassa, saattaisi mukaan hakeutua vain niitä opiskelijoita, jotka ovat sitoutuneita yritykseen ja pitkäaikaiseen toimintaan.

Heikkoudet

Osakeyhtiö on suljettu yhteisö, mikä voi olla haasteellista opiskelijayrityksen ja yhteisyrityksyyden näkökulmasta. Mukaan pääsee käytännössä vain osakeannin tai kauppojen kautta. Myös osakkeen omistajuudesta eroon pääseminen on hankalampaa kuin osuuskunnassa jäsenyydestä. Mukaantulo on siten usein byrokraattisempaa ja vaikeampaa, eikä niin joustavaa kuin osuuskunnassa. Yritystoiminnan lopettaminen voi olla myös hankalaa, jos ostajaa tai vastaanottajaa ei ole. Opiskelijalle voisi olla haasteellista lähteä yrityksen omistajaksi, jos hän haluaa vain kokeilla yrittäjyyttä, mutta ei välttämättä halua sitoutua toimintaan niin pitkällä tähtäimellä. Riski on myös usein osakeyhtiössä suurempi ja yhtiöllä on kiinteä vähimmäispääoma, jota ei toiminnan aikana saa alittaa. Jos kaikilla osakkeenomistajilla ei ole yhtäläiset oikeudet, voi yhteisyrityksyyden näkökulmasta tämä nousta haasteeksi, jos jollain opiskelijalla on suurempi äänivalta tai oikeus yhtiön varoihin osakkeenomistuksen mukaisesti. Kun toiminnan tarkoitus on pitkälti voiton tuottaminen osakkeenomistajille ja kun voiton jako tapahtuu osakkeen omistuksen mukaan, ei työnteolla sinällään ole samanlaista merkitystä kuin osuuskunnassa.

Uhat

Osakeyhtiössä voi uhkana olla yhtiön johdon ja omistajien oman edun tavoittelu, varsinkin jos yhtiö ei ole tasaomisteinen tai jollain opiskelijaomistajalla on erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia yhtiössä. Jos omistajuuserot ovat suuret, voi yksikin opiskelija vaikuttaa omalla päätäntävallallaan koko Idea Roofin toimintaan. Jos opiskelijoilla on keskenään eriarvoiset oikeudet, kuten päätäntävalta ja oikeus voittoihin, voi motivaatio myös laskea, jos joku opiskelija saa toista enemmän esimerkiksi osinkoja yrityksestä. Uhkana voisi Idea Roofin kannalta olla myös se, että mukaan ei saataisi uusia opiskelijoita tai vanhat opiskelijat eivät pääse eroamaan yrityksestä, sillä mukaantulo ja lähteminen eivät ole niin joustavia kuin osuuskunnassa. Osakeyhtiössä ei myöskään voi erottaa omistajaa, vaikka hän ei toimisi tavoitteiden mukaisesti. Yhtiö on myös helpommin vallattavissa osakekauppojen kautta, mikäli osakkeen luovutettavuutta ja myyntiä ei erikseen rajoiteta omistajien keskuudessa. Osakeyhtiön hallitus kun ei samalla tavalla päättää uusien opiskelijoiden hyväksymisestä kuin osuuskunnassa. Tällöin mukaan Idea Roofiin voisi osakekauppojen kautta tulla opiskelijoita, joiden tavoitteet ja kemiaat eivät kohtaa muiden opiskelijoiden kanssa.

Osuuskunnan SWOT

Taulukossa 3 on kuvattu osuuskunnan SWOT-analyysi yhteisyrityksyyden näkökulmasta. Analyysillä kuvataan, mitä vahvuuksia ja mahdollisuuksia yritysmuoto voi liiketoimintaan antaa ja toisaalta mitä heikkouksia ja uhkia se voi puolestaan tarjota. Osuuskunnan SWOT-analyysi on tehty vertailuna osakeyhtiöön.

Vahvuudet

- Tasa-arvoisuus, demokraattinen päätöksenteko
- Pieni riski, ei kiinteää vähimmäispääomaa
- Ei ole helposti vallattavissa, pysyvä yritysmuoto
- Joustavuus, helppo liittyä ja erota
- Oman työn ja työmäärän määrittely, lisäansiot
- Sekä taloudellinen että sosiaalinen yhteistoiminta, kaksoisluonne
- Jäsenen aseman korostus, ihmisläheisyys ja arvot
- Mahdollisuus päättää hyvin tulonjaon perusteista ja toiminnasta

Heikkoudet

- Päätöksenteon hitaus demokraattisen luonteen vuoksi
- Huono tunnettuus ja vanhentunut imago > osuuskuntaa ei nähdä "oikeana yrityksenä", kaksoisluonne epäilyttää
- Sijoittajien kannalta ei houkutteleva, osakkeen asema
- Rahoituksen saaminen heikompaa > vaikka mahdollisuudet olemassa, vaikeammin hahmotettavissa
- Ei selkeää johtotahoa
- Osuuskuntalaki mahdollistaa moneen, mutta uusi > ei vakiintuneita toimia

Mahdollisuudet

- Itsensä työllistäminen osuustoiminnan kautta
- Yrittäjyys ilman yrittäjän statusta > tuet säilyvät
- Yrittäjyyden kokeilu ilman suurta riskiä
- Arvot luovat hyvän pohjan yrittäjyydelle
- Mahdollisuus ottaa uusia jäseniä joustavasti, uskallus lähteä mukaan, kun eroaminen myös helppoa
- Osuuskunta voi myös erottaa jäsenen, joka ei toimi osuuskunnan sääntöjen mukaan
- Osaamisen yhdistäminen palvelun avulla

Uhat

- Sitoutumattomuus, jäsenten jatkuva vaihtuvuus
- Jäsenten passivoituminen, motivaation puute
- Jäsenten intressit eivät kohtaa, tavoitteiden epäselvyys
- Johdon epäonnistuminen > ristiriidat ja epäselvyydet kuka tekee ja mitä
- Rahoituksen ja ulkopuolisen sijoittajan saaminen vaikeaa
- Pienen pääoman riittämättömyys
- Tulojen jakamisen epäselvyys, jos säännöt epäselvät
- Liika kasvu ja yhtiön erkaantuminen jäsenistä

Taulukko 3: Osuuskunnan SWOT-analyysi

Vahvuudet

Osuuskunnan vahvuutena yhteisyrityksyyden näkökulmasta on sen demokraattinen luonne ja tasa-arvoisuuden korostaminen. Osuuskunnassa jäsenet omistavat ja hallitsevat yhtiötä, mikä antaa hyvän pohjan yhdessä yrittämiseen. Kustannukset ja riskit jaetaan myös osuuskunnassa tehokkaasti. Käyttämällä osuuskunnan palveluita, voi jäsen määritellä työtään ja saada lisä-ansioita omaehtoisesti. Jokaisella jäsenellä on yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet vaikuttaa päätöksentekoon ja yrityksen toimintaan. Vahvuutena on myös se, että osuuskunta voi hyvin päättää toiminnan tavoitteista ja määrittää esimerkiksi voitonjaon perusteet jäsenten tavoitteiden kannalta sopivaksi. Osuuskunnan sääntöjä voi pitkälti muokata toiminnan tavoitteiden ja jäsenten halun mukaisesti. Voittoa ei tavoitella vain osakkeenomistajille, vaan varat käytetään pääoletuksen mukaan sen perusteella kuinka paljon on käyttänyt osuuskunnanpalveluita ja tehnyt töitä. Osuuskunnalla ei ole myöskään ennalta määrättyä ja kiinteää osuuspääomaa, joten jäsenten kannalta toiminta on melko riskitöntä, varsinkin kun yleensä osuus-

maksun saa takaisin erottuaan osuuskunnasta. Osuuskunta voi myös tarpeensa mukaan määrittää osuusmaksun ja tarvittaessa ottaa esimerkiksi myös osakkeita käyttöönsä. Osuuskunta on myös joustava yritysmuoto. Koska jäsenmäärää ei ole ennalta määrätty, voi uusia jäseniä tulla mukaan ja erota helposti ilman suurta byrokratiaa ja osakkeiden kaupankäyntiä. Varsinkin perustamisvaiheessa, jos lopullista opiskelijoiden jäsenmäärää ole vielä tiedossa on hyödyllistä, että myöhemmin uusia opiskelijoita pääsee toimintaan joustavasti mukaan. Koska hallitus tekee päätöksen uuden jäsenen hyväksymisestä, ei yhtiötä voi myöskään vallata ulkopuolta esimerkiksi osakekauppojen kautta. Yritys voi myös hallituksen päätöksen avulla pyrkiä saamaan sellaisia jäseniä mukaan, joilla on samat intressit ja tavoitteet yrityksen toiminnalle. Osuuskunnan perimmäinen tarkoitus ja arvot antavat lisäksi hyvän pohjan yhteisryhtäjyyteen. Jäsenen hyvinvointia ja asemaa korostetaan ja arvot, kuten yhteisöllisyys, solidaarisuus, tasapuolisuus ja avoimuus tukevat vahvasti yhteistyön onnistumista.

Mahdollisuudet

Osuuskunnan kautta on mahdollista saada laaja osaamispohja käyttöön ja tarjota erilaisia palveluita sekä jäsenille että ulkopuolisille asiakkaille. Osuuskunta antaa usein jäsenelle mielekkään keinon työllistyä ja harjoittaa melko riskittömästi yrittäjyyttä muiden jäsenten tukeamana. Osuustoiminta mahdollistaa myös usein yrittäjyyden kokeiluun ilman yrittäjän statusta, jolloin esimerkiksi työttömyysturva säilyy. Osuuskuntamuoto mahdollistaa että Idea Roofiin pääsee mukaan ja eroamaan helposti. Tällöin kynnys lähteä yritystoimintaan mukaan saattaa olla pienempi, koska yrityksestä on aina mahdollista erota ilmoituksella. Osuuskuntalaki mahdollistaa myös tarvittaessa jäsenen erottamisen. Tämä on hyvä yhteisryhtäjyyden kannalta, jos jäsen ei toimi tavoitteiden ja asetettujen sääntöjen puitteissa. Osuuskuntalaki antaa myös lähtökohtaisesti hyvät mahdollisuudet päättää voiton jaosta ja jakaa voittoa laajasti ja oikeudenmukaisesti kaikille jäsenille, eikä vain osakkeen omistuksen mukaan. Uusi osuuskuntalaki mahdollistaa moneen, mikä oli ennen vain osakeyhtiössä mahdollista. Säännöt ovat pitkälti muokattavissa hyvin jokaisen osuuskunnan tarpeita vastaaviksi. Koska osuuskunnan tavoitteena ei lähtökohtaisesti ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, toiminta saattaa olla pitkäjänteisempää. Osuustoiminta voikin johtaa pitkällä aikavälillä vakavaraiseen pääomaan, jos ylijäämää ei nosteta yrityksestä samoin kuin osakeyhtiöissä.

Heikkoudet

Osuuskunnan heikkoutena voi joskus olla päätöksenteon hitaus demokraattisuuden vuoksi. Osuuskunnalla ei myöskään välttämättä ole yhtä selkeää johtotasoa kuin osakeyhtiössä. Jos jäsenillä on eri käsitys ja tavoitteet toiminnasta, voi päätöksenteko hidastua eikä välttämättä päästä yhteisymmärrykseen asioista. Osuuskunnalla on myös hieman vanhentunut imago ja tunnettuus heikompaa verrattuna osakeyhtiöön. Tällöin rahoituksen saaminen voi esimerkiksi

olla vaikeampaa. Vaikka osuuskuntalaki periaatteessa mahdollistaa osakeyhtiön kaltaiseen rahoitukseen, on tämä kuitenkin vaikeammin hahmotettavissa ja vaatii erilaisia sääntömuutoksia. Opiskelijat eivät itse myöskään välttämättä koe osuuskuntaa yhtälailla oikeana yrityksenä eivätkä tunne osuuskunnan toiminnan periaatteita yhtä hyvin kuin osakeyhtiön. Erityisesti osuuskunnan kaksoisluonne saattaa herättää epäilyä. Myös sijoittajien saaminen osuuskuntaan voi olla vaikeaa, sillä sijoittajan tuotto-odotukseen nähden riski voi olla liian suuri. Osuuskunnassa osake ei automaattisesti tuota taloudellista jako-oikeutta yhtiön varoihin. Vaikka uusi osuuskuntalaki mahdollistaa moneen ja osakkeiden ottamiseen yhtiöön, ei tämä ole sijoittajan kannalta kuitenkaan välttämättä mielekäs vaihtoehto. Heikkoutena voidaan myös nähdä se, että osuuskunnan osuuden arvo ei kehity samankaltaisesti kuin osakeyhtiön osakkeen, eikä jäsenellä ole esimerkiksi mahdollisuutta myydä osuuttaan ja realisoida osuuden arvoa.

Uhat

Koska toiminta on melko riskitöntä ja mukaantulo ja eroaminen helppoa, voi osuuskunnan uhkana olla jäsenten sitouttamattomuus toimintaan ja tavoitteisiin. Jos jäsenet eroavat jatkuvasti voi pitkäaikaiset suunnitelmat ja tavoitteet muuttua tai jäädä kokonaan toteuttamatta. Jäsenen passivoituminen saattaa myös olla uhkana. Tällöin muut aktiivisemman jäsenet saattavat kokea, että tekevät enemmän työtä ja panosta yrityksen eteen. Huomionarvoista voisi olla myös se, jos jäsenmäärää ei mitenkään rajoiteta ja määrä kasvaa liian suureksi, voivat jäsenet erkaantua liikaa yrityksestä ja sen toiminnan tavoitteista. Tällöin uhkana olisi se, että lisäjäsenet eivät enää toisi yhteisyritystäjyyteen lisää hyötyä, vaan pikemminkin vähentäisivät jokaisen jäsenen saamaa etua yrityksestä. Koska osuuskunnalla ei ole selkeää johtoa, voivat tavoitteet jäädä epäselviksi ja osa tehtävistä jäädä tekemättä varsinkin jos on epäselvää kenen vastuulla erinäiset työt ovat. Uhkana on myös se, että jäsenillä on keskenään erilaiset intressit ja tavoitteet toiminnalle, jolloin osuustoiminnan luonnetta ja etua ei saada tarpeeksi hyödynnettyä. Uhkana voi myös nousta se, jos opiskelijajäsenet ovat kokemattomia eivätkä ota tarpeeksi vastuuta yritystoiminnasta ja jokaisen vastuutehtävistä. Koska osuuskunnalla ei ole osakeyhtiön kaltaista kiinteää pääomaa, voi pääoman puute olla lisäksi kasvun ja toiminnan laajentumisen ja kansainvälistymisen haasteena.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus

Saaranen-Kauppinen & Puusniekan (2006) mukaan tutkimuksen luotettavuuden arviointi on yksi keskeisimmistä osista tieteellisessä tutkimuksessa. Oleellista on se, voidaanko tutkimusta pitää pätevänä ja onko tulokset ja päätelmät oikeita. Arvioinnissa tulee miettiä myös oliko käytetyt menetelmät sopivat halutun päämäärän saavuttamiseksi. Tutkimustulokset tulisi suhteuttaa aina tutkimusongelmiin ja käytettyihin menetelmiin. Ojasalo ym. (2014, 105) lisäksi

korostavat, että tutkijan tarkoituksena on luoda perusteltuja tulkintoja tutkittavasta kohteestaan. Perustelut ovat erittäin oleellisia, sillä ne kertovat tutkimuksen luotettavuudesta. Tutkimusprosessin ja aineiston kuvaus lisäävät myös työn luotettavuutta. (Ojasalo ym. 2014, 105.; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Koska Idea Roof ei ole tehnyt vielä lopullista liiketoimintasuunnitelmaa, haluttiin tutkimuksen avulla saada selville, miten yritysmuoto itsessään vaikuttaisi opiskelijaan ja Idea Roofin toimintaan. Yrittäjät.fi-sivujen mukaan liiketoimintasuunnitelma tehdään usein ennen yritysmuodon valintaa, mutta se ei ole välttämätön järjestys yrityksen perustamisessa (Yrittäjät.fi, 2013). Aluksi tutkimukseen olikin tarkoitus sisällyttää myös liiketoimintasuunnitelman tekoa ja mallintamista, mutta koska tutkimuksen laajuus tuli vastaan, täytyi työn tavoitteita rajata. Toimeksiantajan kanssa käydyn keskustelun jälkeen työ rajattiinkin koskemaan vain yritysmuodon valintaa.

Tutkimuksen luotettavuutta on pyritty lisäämään käyttämällä laajasti eri teorialähteitä hyväkseen. Teorian lisäksi toteutettiin teemahaastattelu Osuuskunta X:n puheenjohtajalle, jonka perusteella toteutettiin palvelupolku osuuskunnassa. Haastattelu toteutettiin siksi, että haluttiin saada syvällisempi ymmärrys osuuskunnasta, joka oli sekä tutkijalle että toimeksiantajalle vieraampi yritysmuoto. Koska toimeksiantajalle osakeyhtiö oli entuudestaan tutumpi, luotiin toimeksiantajan kanssa yhdessä osakeyhtiön palvelupolku. Laadullisen tutkimustavan mukaisesti haluttiin luottaa enemmän henkilöiden antamaan tietoon ja tutkijan omaan päättelyyn. Hirsjärvi ym. (2013, 181) korostavatkin, että laadullisessa tutkimuksessa aineiston koko voi käsittää vain yhden henkilön haastattelun. Oleellista on enemmän se, että haastateltava ja haastattelun kysymykset on tarkasti mietittynä. Teemahaastattelun avulla tutkija sai halutut tiedot haastateltavalta ja haastattelun äänityksellä taattiin se, että haastattelun puhtaaksi kirjoittaminen olisi mahdollisimman luotettavaa.

Yritysmuotojen eroja on lähestytty yhteisyrittäjyyden näkökulmasta ja siitä lähtökohdasta, että työntekijät, eli opiskelijat, myös omistaisivat yrityksen tasapuolisesti. Tutkimus on tehty tapaustutkimuksena Idea Roofille, mutta tutkimuksen tulokset voivat myös hyödyttää muita opiskelijayrityksiä, jotka pohtivat yritysmuodon valintaa. Tutkimustulokset auttavat Idea Roofia ymmärtämään, miksi valittu yritysmuoto on toista parempi ja kehitysehdotuksien avulla Idea Roof voi lähteä viemään perustamista ja liiketoimintasuunnitelman tekoa eteenpäin.

5 Johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Vaikka uusi osakeyhtiölaki ja osuuskuntalaki ovat samankaltaistaneet yhtiömuotoja toisiinsa, korostuu kuitenkin molemmissa yhtiömuodoissa lain perimmäinen tarkoitus ja sen erityispiirteet. Osakeyhtiössä pääasiallinen tarkoitus on voiton tuottaminen osakkeenomistajille ja

osuuskunnassa palveluiden tarjoaminen jäsenilleen. Molemmissa lakimuutoksissa korostuu periaatekeskeisyys ja lait pohjautuvatkin pitkälti yleisiin periaatteisiin. Yleisperiaatteita voisi sanoa yhtiön tukipylväiksi, joihin se nojaa aina toimintansa eri vaiheissa ja joista se hakee neuvoa eri tilanteisiin ja yksittäisiin tulkintakysymyksiin. Vaikka yhtiöiden toiminta ja tavoitteet ovat tahdonvaltaisesti muovattavissa omien sääntöjen ja sopimusten mukaisesti, vaikuttavat kuitenkin lain perimmäinen tarkoitus ja periaatteet aina vahvasti taustalla. Jos laista halutaan poiketa, tulee se kirjata aina erikseen sopimukseen.

Yhteisyrityttöjyyden näkökulmasta osuuskunta on parempi vaihtoehto Idea Roofille. Osuuskunta tarjoaa hyvän oppimisympäristön ja kasvualustan yrittäjyyden kokeiluun ja liikeideoiden testaamiseen. Osuuskunnassa riskit ja kustannukset jaetaan yhdessä ja perustaminen on helppoa ja hyödyllistä, kun toimintaan voi varata juuri sen verran osuuspääomaa, kuin jäsenet katsovat toiminnalleen parhaaksi. Mukaantulo yhtiöön on myös helpompaa. Etu korostuu erityisesti siinä tilanteessa, jos jäsenten lukumäärää ei ole ennalta päätetty ja mukaan halutaan lisää jäseniä eri tilanteista ja tarpeista johtuen. Eroaminen on myös helppoa ja jäsenen erottaminen tarvittaessa mahdollista. Näin ollen etenkin opiskelijan näkökulmasta korostuu se hyöty, että yrittäjyyttä voi kokeilla, mutta halutessaan on mahdollista erota joustavasti eikä toiminta sinällään sido niin paljon kuin osakeyhtiössä. Toisaalta, jos opiskelija ei toimi Idea Roofin etujen mukaisesti, on muiden jäsenten mahdollista myös erottaa opiskelija.

Osakeyhtiössä mukaantulo ja lähteminen saattaisi olla vaikeampaa ja näin ollen Idea Roofin päällimmäinen tavoite ei välttämättä toteutuisi, kun uusia opiskelijoita ei saataisi jouhevasti mukaan. Osakeyhtiössä opiskelija ei välttämättä pääsisi halutessaan eroamaan, jos hän ei saisi osakkeitaan myytyä tai luovutettua, eikä opiskelijaa myöskään voisi osuuskunnan kaltaisesti erottaa, vaikka muut opiskelijat näin haluaisivat. Osakeyhtiössä osakkeiden määrä on sidottu osakepääomaan ja pääomalla on aina vähittäisvaatimus. Osuuskunnassa osuuspääoma joustaa jäsenten mukaan ja osuuskunnalle ja jäsenille on usein hyödyllistä, kun uusia jäseniä tulee mukaan. Tällöin osuuskunta saa lisää pääomaa käyttöönsä ja voi usein toteuttaa toimintaansa entistä paremmin. Osakeyhtiössä osuuskunnan kaltainen avoimuus voisi johtaa puolestaan osakkeiden arvon laimentumiseen ja siksi osakeyhtiön osakkaille saattaa olla hyödyllisempää se, että osakeyhtiö pysyy suljettuna yhteisönä. Tavoitteena kun usein on tuottaa osakkeenomistajalle voittoa. Osakeyhtiössä lähtökohtaisesti korostetaan myös osaketta ja siihen liittyviä velvollisuuksia ja oikeuksia, kun taas osuuskunnassa painopiste keskittyy enemmän itse jäseneseen ja hänen asemaansa, hyvinvointiin ja oikeuksiin.

Osuuskunnan perinteiset arvot sopivat myös Idea Roofiin ja yhteisyrityttöjyyteen. Arvot kuten solidaarisuus, toisten tukeminen, vapaaehtoinen jäsenyys, tasa-arvo ja avoimuus antavat hyvät lähtökohdat yhteisöllisyyteen ja demokraattiseen hallinnointiin. Painopiste olisi enemmän opiskelijoissa kaikissa tasapuolisesti, eikä pelkästään osakkeenomistajissa omistusosuuden

mukaan. Osakeyhtiössä voisi yksikin suuri omistaja käyttää päätäntävaltaa ja saada myös suurimman osan voitosta omistuksensa suhteessa. Osuuskunnassa varat jaetaan enemmän palveluiden ja työn suhteessa ja voitonjaon tavoista voi määritellä hyvin toiminnan tavoitteiden mukaan. Idea Roofia ei myöskään voisi ulkopuolelta vallata esimerkiksi osakekauppojen kautta. Koska jäsenyyttä ei voi siirtää eikä osuutta myydä eteenpäin, kuten osakeyhtiön osakkeita, korostuu osuustoiminnassa enemmän jäsenen saama hyöty osuuskunnan palveluiden käytöstä. Osuustoiminnan tulisikin olla sellaista, että se todella hyödyttää jäseniään ja tarjoaa heille sopivia ja yhteisten tavoitteiden kannalta oleellisia palveluita.

Osakeyhtiö sopisi puolestaan enemmän kasvuhaluiseen yritykseen, joka tarvitsee ulkopuolista rahoitusta toimintaansa. Osakeyhtiössä myös kansainvälistyminen voisi olla helpompaa. Tällöin osakeyhtiö voisi sopisi Idea Roofiin, jos tavoitteena olisi kasvattaa toimintaa ja haluttaisiin start up -tyyliselle yritykselle nopeaa kasvua sekä voittoa osakkeenomistajille. Osakeyhtiö mahdollistaisi lähtökohtaisesti helpommin ulkopuolisten rahoituksen ja pääoman sijoittajien saamisen.

Kehitysideat ja jatkotoimenpiteet

Koska tahdonvaltaisuus ja yhtiön laatimat sopimukset ohjaavat toimintaa ja tavoitteita, tulee sopimukseen kiinnittää erityisesti huomiota. Osuuskunnan toimintaa ohjaa osuuskuntalaki ja osuuskunnan omistajajäseniä lähtökohtaisesti kirjatut säännöt ja sopimukset. Ennen Idea Roofin perustamista tulisi toiminnan tavoitteista ja toimintaperiaatteista keskustella huolella ja löytää yhteinen sävel jäsenten kesken ja laatia sisäiset pelisäännöt asioille. Kun valmistelu on huolella toteutettu, voidaan sopimuksetkin räätälöidä mahdollisimman hyvin Idea Roofin toiminnan ja jäsenten kannalta. Osuuskunnan säännöt velvoittavat myös uusia jäseniä, joten on hyvä että Idea Roofin perustajat sisäistävät yhteiset toimintaperiaatteet ja ohjaavat myös uusia jäseniä pelisääntöjen noudattamisessa.

Halutessaan Idea Roof voisi sopia pelisäännöistä tarkemmin jäsensopimuksella, joka tehdään osuuskunnan sääntöjen lisäksi. Jäsensopimuksessa opiskelijat voivat sopia miten he toimivat osuuskunnassa jäsenenä ja jäsenten keskinäisistä suhteista yhtiössä. Sopimukseen voi liittää asioita, joita ei haluta perustamisasiakirjoihin ja päättää esimerkiksi tehtävien jakautumisesta ja vastuista, hinnoittelusta ja jäsenten sitouttamisesta. Jäsensopimuksessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota, että se sitoo vain allekirjoittaneita, joten uusien jäsenten tulee myös tehdä tämä sopimus erikseen. Sopimus auttaisi päivittäisten asioiden hoitamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa sekä erinäisten ristiriitatilanteiden käsittelyssä. Mitä tarkemmin alussa sovitaan asioista, sitä helpompi on myöhemmin yrityksessä myös toimia. Tällä taataan myös se, että kaikilla olisi yhteinen visio ja näkemys tavoitteista.

Toisaalta koska Idea Roofin toiminta perustuu opiskelijoihin, jotka harjoittelevat yrittäjyyttä, saattaisi liika sääntöjen korostaminen ja yksityiskohtaisten sääntömääräyksien tekeminen muuttua sekaviksi ja tavoitteiden kannalta epäoleelliseksi. Tällöin tarkoituksenmukaista voisi olla se, että säännöt ovat mahdollisimman selkeitä ja niihin kirjataan lähtökohtaisesti vain ne asiat, jotka poikkeavat osuuskuntalaista. Muuten noudatettaisiin aina osuuskuntalain perusolettamia. Näin ollen kaikki, jotka halutaan tehdä toisin kuin laissa määrätään, sovittaisiin säännöissä. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota voiton jakotapoihin, sillä muuten ylijäämä kuuluisi vain osuuskunnalle. Voitonjaossa tulisi miettiä kuinka paljon halutaan jakaa jäsenille ja millä perustein sekä kuinka paljon halutaan jättää osuuskuntaan ja Idea Roofin toimintaan. Jäsen sopimukseen otettavat asiat tulee keskustella huolella kaikkien perustajajäsenten kanssa läpi.

Koska osuuskuntaa haittaa tunnettuuden puute, tulisi Idea Roofin perustajien tutustua osuuskuntalakiin ja lähteä sitä kautta myös hahmottamaan tapaa ja mahdollisuuksia toimia yhteisössä. Tämä erityisesti siksi, että uusi osuuskuntalaki mahdollistaa moneen, kuten osakkeisiin ja erilaisiin voitonjakoperiaatteisiin sekä äänivallan määrittelyyn. Idea Roof voisi halutessaan käyttää tätä toiminnassa hyväkseen. Jos opiskelijat tutustuisivat osuuskunnan periaatteisiin ja osuuskuntalakiin, saattaisivat he helpommin ymmärtää, että myös osuuskunta on yhtäläillä oikea yritysmuoto kuten osakeyhtiökin. Näin ollen esimerkiksi osuuskunnan kaksoisluonne ei välttämättä herättäisi yhtäläillä epäilystä, vaan osattaisiin enemmänkin ehkä yrittää hyödyntää osuuskunnan erityispiirteitä ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Johdolla on oleellinen tehtävä yhteisten tavoitteiden ja strategian viestimisessä sekä tehtävien jakamisessa. On tärkeää, että jokainen jäsen tietää mitä hänen tulee tehdä ja mitkä tehtävät ovat kenenkin vastuulla. Koska osuuskunnan haasteena saattaa olla johdon ja tehtävienjaon epäselvyys, jäsenten sitoutumattomuus sekä erilaiset intressit ja tavoitteet, voisi osuuskuntaan valita pari henkilöä, jotka hoitaisivat osuuskunnan johtamista. Johtajuuden tulisi kuitenkin olla osuuskunnan jäsenten kannalta sopivaa ja johtajuuskäytännöstä olisi hyvä sopia erikseen. Erityisesti huomiota tulisi kiinnittää siihen, että tehtävistä ja vastuualueista on selkeästi sovittuna. Jokaisen jäsenen tulisi tietää mikä hänen tehtävänsä ja vastuualueensa osuustoiminnassa on.

Jäsenmäärään tulisi myös kiinnittää huomiota. Jos osuuskunta kasvaa liikaa, voi johtaminen tuottaa enemmän haasteita ja jäsenet erkaantua liiaksi Idea Roofista ja sen tavoitteista. Idea Roofin tulisi myös miettiä keitä ja millaisia jäseniä haetaan, jotta yhteishenki ja tavoitteet toteutuvat ja jäsenet ovat sitoutuneita toimintaan. Yritysmuoto ja osuustoiminnan arvot sekä laaditut tavoitteet eivät tue yhteisyrittäjyyttä ja menestystä, jos jäsenet eivät ole toimintaan sitoutuneita. Sitoutumista voisi lisätä sillä, että Idea Roofin etsitään ja hyväksytään vain opis-

kelijoita, joilla on mahdollisimman samat intressit ja tavoitteet toiminnalle. Näin ollen pyritäisiin estämään niin sanonut vapaamatkustajat, joiden tavoitteet eriävät Idea Roofin ja muiden jäsenten tavoitteista. Tarvittaessa voisi miettiä sitä, ottaako sääntöihin mukaan määräyksen, kuinka kauan tulee olla jäsenenä ennen kuin voi erota Idea Roofista, tai toisaalta pitääkö osuuskunnasta tietyn ajan kuluttua erota.

Idea Roofille saattaa tulla haasteeksi rahoituksen saaminen. Jos myöhemmin Idea Roof haluaa kehittyä ja kasvaa sekä kansainvälistyä, voisi se harkita yritysmuodon muuttamista osakeyhtiöksi. Tämä erityisesti siksi, että rahoituksen ja ulkopuolisten sijoittajien saaminen helpotuisi. Varsinkin jos toiminta vaatii paljon pääomaa, voisi osakeyhtiö olla parempi yritysmuoto. Jäsensopimuksessa voisi esimerkiksi halutessaan olla maininta, että kun tietyt kriteerit täyttyvät, muutettaisiin Idea Roof osuuskunnasta osakeyhtiöksi. Lähtökohtaisesti kuitenkin nyt alkuvaiheessa osuuskuntamuoto palvelisi Idea Roofin toimintaa ja tavoitteita paremmin. Kun perustajaopiskelijat ovat tiedossa ja toiminnan ja jäsenten tavoitteet selvillä, voisi seuraava vaihe olla liiketoimintasuunnitelman teko ja sääntöjen laatiminen.

Lähteet

Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi osakeyhtiölainsäädännöksi, HE 109/2005.

Hallituksen esitys eduskunnalle osuuskuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 185/2012.

Hiltunen, M., Hänninen, J., Ossa, J., Pättiniemi, P., Pötry, J., Tainio, J., Troberg, E. 2009. Henkilöstöomisteinen yritys. Yhdessä yrittämällä menestykseen. Helsinki: Tietosanoma

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Tammi

Holopainen, T. 2014. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustoimet. Porvoo: Bookwell Oy

Kalmi, P. 2002. Osuuskuntien erityispiirteistä. Kansantaloudellinen aikakausikirja 4/2002.

Kyläkallio, J., Iirola, O. & Kyläkallio, K. 2012. Osakeyhtiö 1. Porvoo: Bookwell Oy

Leppiniemi, J. 2008. Osakeyhtiö. Vartenotettava vaihtoehto. Porvoo: Tietosykli Oy.

Moilanen, H., Peltokoski, J., Pirkkalainen, J. & Toivanen, T. 2014. Uusi osuuskunta. Tekijöiden liike. Helsinki: Into Kustannus Oy

Mähönen, J. & Villa, S. 2014. Osuuskunta. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Osakeyhtiölaki 624/2006

Osuuskuntalaki 421/2013

Pöyhönen, S. 2013. Osuuskunta ja osuuskuntalaki. Helsinki: Talentum

Viitala, R. & Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. 6. painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Villa, S. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Talentum.

Artikkelit

Manninen, O. 2015. Yhdessä tekemisen voimaa. OP Taloudessa 1/2015, 21 - 23.

Mähönen, J. 2014. Varojenjakoa osakeyhtiössä ja liiketaloudellinen peruste. Tilisanomat 3/2014, 21 - 23.

Peltomäki, T. 2014. Työosuuskunta ja työntekijän verotuskysymykset. Tilisanomat 4/2014, 24 - 27.

Rimmi, R. 2015. Osuuskunta taipuu moneksi. Taloustaito 3/2015, 46 - 50.

Sähköiset lähteet

Holopainen, T. & Lehto, J. Pellervo-Seura ry. 2014. Osuuskunnan perustajan opas. Perustetaan osuuskunta - yritetäänkö yhdessä? Viitattu 11.5.2015 <http://perustajanopas.pellervo.fi>

Innovaara. 2015. Viitattu 7.2.2015. <http://innovaara.fi/>

Patentti- ja rekisterihallitus. 2015. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Viitattu 23.5.2015. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>

Pellervo-Seura ry. 2014. Tuottajaosuuskuntien rahoitus. Pellervo-Seuran rahoitusyhtymä. Viitattu 15.5.2015. <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2015/03/rah-tyor.pdf?4ccc54>

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Laadullisen tutkimuksen elementit. Viitattu 24.5.2015 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2_2.html

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi. Viitattu 8.6.2015 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3.html

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Validiteetti. Viitattu 8.6.2015 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_1.html

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. KvaliMOTV - Tutkimuksen arviointi - reflektointia. Viitattu 8.6.2015. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_3.html

Troberg, E. Pellervo-Seura ry. 2014. Osuustoiminnan idea. Viitattu 11.5.2015. <http://pellervo.fi/wp-content/uploads/2015/01/osuustoiminnan-idea.pdf?4ccc54>

Yrittäjät.fi. 2013. Yrityksen perustamisen vaiheet. Viitattu 6.6.2015. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustaminen/>

Julkaisemattomat lähteet

Osuuskunta X, puheenjohtajan haastattelu 20.5.2015. Espoo.

Kuviot

Kuvio 1: Idea Roofin organisaatiorakenne	7
Kuvio 2: Palvelupolku osuuskunnassa.....	23
Kuvio 3: Palvelupolku osakeyhtiössä	27

Taulukot

Taulukko 1: Osakeyhtiön ja osuuskunnan keskeiset erot (perustuu Hiltunen ym. 2009, 129 - 133.).....	13
Taulukko 2: Osakeyhtiön SWOT-analyysi.....	30
Taulukko 3: Osuuskunnan SWOT-analyysi.....	33

Liitteet

Liite 1 Teemahaastattelun apuna käytetyt kysymykset	46
---	----

Liite 1 Teemahaastattelun apuna käytetyt kysymykset

Haastattelun aloitus:

1. Opinnäytetyön aiheen ja tutkimuksen esittely lyhyesti
2. Haastattelun tarkoituksen kertominen ja selventäminen miten haastattelun tuloksia tullaan tutkimuksessa hyödyntämään
3. Haastateltavan anonymisyys
4. Haastattelun äänityksestä sopiminen

Teemahaastattelun Kysymykset:

1. Yleistä tietoa yrityksestä ja perustamisesta

- Mikä on haastateltavan asema yrityksessä?
- Mitä yritys tekee/toimiala?
- Milloin yritys on perustettu?
- Kuinka monta jäsentä oli perustamassa/monta tällä hetkellä?
- Millaisia sopimuksia yritys on tehnyt, onko vapaaehtoisia sopimuksia esim. jäsensopimus?

2. Yritykseen mukaantulo ja eroaminen

- Miten yritykseen voi tulla mukaan/erota?
- Mikä on osuusmaksun suuruus?

3. Päätöksenteko ja vastuut

- Miten päätöksenteko hoituu yrityksessä?
- Miten vastuista ja tehtävistä on sovittu?
- Kenen vastuulla on asiakkaiden hankinta?
- Miten laskutus, kirjanpito ja erinäiset työtehtävät on sovittu?

4. Yrityksen tulot

- Mistä yrityksen tulot koostuvat?
- Kerätäänkö jäseniltä lisämaksuja?
- Onko ulkopuolisia sijoittajia?

5. Yrityksen voiton jakaminen

- Voiko yritys jakaa ylijäämää?
- Miten/millä perusteella ylijäämää jaetaan jäsenille?
- Maksetaanko kenellekään palkkoja?

6. Mielipide osuuskunnasta

- Miksi osuuskunta?
- Mitä vahvuuksia/mahdollisuuksia/heikkouksia/uhkia olet huomannut?